

JAVA-BODE.

NUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Zaterdag, 8 September. N°. 72.

Bureau. Te Batavia bij H. M. VAN DORP; te Samarang bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te Soerabaja bij LE ROY & Co., te Pasuruan bij WEIJERMANS & Co., te Cheribon bij BLOK & Co. en A. A. RUZETTE; te Tagal bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te Madioen bij G. A. HOGENRAAD; te Padang bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te Amboina bij A. HARMSSEN; te Makassar bij L. KOLLMAN en voor Nederland bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

half jaar voor Batavia..... f 12,50.
" " " Java..... " 15,—
" " " Buitenbezittingen..... " 17,50.
" " " Nederland..... " 22,50.
betaling geschiedt vooruit.—Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden. Bij eerste of meerdere herhaling 25 " " " " " Behalve het Zegel voor den Lande

deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

ADVERTENTIËN

wd.
F. T. STEINBUCH,
en
C. D. INGRAM.
6 September 1860.
Kennigave. (2793)

ten van een' Zoon W. M. M. André, van Holij.
den 22 Augustus 1860. (2729)

goedig befallen van eene DOCHTER, E. A. des
van der Hoeven, geboren Peter.
28 Julij 1860. (2757)

en van een' welgeschapen Zoon, de Echtge-
G. C. E. MOESMAN.
September 1860. (2745)

19 Julij 1860, overleed nabij Leeuwarden,
de broeder Amelius, Martinus, Simon, luite-
zee 2de klasse, in den ouderdom van ruim 27
P. C. SIMON.

Overleed in den jeudigen leeftijd van 26 jaren,
de Echtgenoot A. P. Dutrieux, mij nalaten-
jeugdige kinderen, te jong om dit groot ver-
annen beffesen.
C. L. GERRITS.
MEAN, 30 Augustus 1860. (2776)

jongste mailboot van Java, gewerd mij het smar-
rigt van het overlijden te Samarang, op den
ustus a. c., na een langdurig lijden, van mij-
den zoon F. G. Meis, 1ste Luitenant der In-
laatstelijk adjudant bij den Generaal-majoor,
ant der 2de Militaire afdeeling op Java.
A. MEIS.
2 September 1860. (2802)

20sten Julij laatstleden overleed te Rotterdam
chte en innig geliefde vader en Behuwd vader,
A. de Haan, in den ouderdom van ruim 67 Jaren.
H. M. N. DE HAAN.
H. E. DE HAAN.
geb, Martens,
PAMANOERAN en TJIASSEM LANDEN.
6 September 1860,
kennisgeving (2784)

1 Augustus 1860, is alhier overleden onze
ster en behuudzuster, Juliette, Emma, In't Veld,
ouderdom van 16 jaren.
A. S. WARMOLTS,
E. F. WAMOLTS,
7 September 1860. In't Veld.

VENDUTIE

onsdag den 12den September
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
REMDEN, in Dozen van een Dozijn, heeren
LOUSEN en ZOKKEN, JACONET, LIJN-
mede eene aanzienlijke Partij beschadigde
DEN, enz. (2149)

Hout-Vendutie

op Maandag, den 10 September 1860,
op het
Heemradenplein,
door
JOHN PRYCE & CO.,
van
GROOTE en KLEINE
DJATTIEHOUTEN
BALKEN.
(2746)

Vendutie

op Maandag den 10 September 1860
voor het Commissiehuis van
ABELEN, DENNISON & CO.,
van Lijnwaden, Koolteer, een partij Scheepsdek plan-
ken en afbraak. Voor rekening van belanghebbenden:
80 vaatjes Boter,
een factuur Provisien van het gerenommeerde merk
J. F. Aberdigh Thym, als: Asperges, Bloem-
kool, Dop-erwt in Blik, Schorsenero, Huspot, Kalf-
en rund Vleesch, gevogelte, enz., enz., in kleine
Koopjes voor huiselijk gebruik, min of meer bescha-
digd aangebragt.

35 KOEBEESTEN
56 dito.
waaronder een aantal melkkoeijen. (2763)

Verkoop
van
BOEKEN,
PLATEN, SCHILDERIJEN, enz.

Op Dingsdag, den 11den September,
zal door den Boekverkooper
H. M. VAN DORP,
des avonds ten 7½ ure in de Societeit de
Harmonie worden verkocht:
eene fraaije verzameling
BOEKWERKEN.
bevattende uit:
LITTERATUUR, GESCHIEDENIS, etc. in verschil-
lende talen,
Gravures van Scheffer en andere
los en in Lijsten,
Stereoscoop Platen,
op Glas en Papier, waaronder bijzonder uitmunten:
Twee-en-zeventig Gezigten uit
Nederland,
die per dozijn zullen worden verkocht. (2732)

BOEDEL-VENDUTIE.

Op Dingsdag, 11 September aanstaande,
ten huize van den Heer Em. BÉDIER,
op Rijswijk, naast het Parapattan
Weezen-gesticht, door

CASSALETTE & CO.,
van deszelfs fraaijen en goed onderhouden
INBOEDEL,
bestaande uit:
Massief Mahonijhouten Meubelen,

als:
AMEUBLEMENT, CONSOLES, TAFELS en
KNAPEN met marmeren bladen; SPIEGELKAST,
LINNEN- en HANGKASTEN, TOILET- en WASCH-
TAFELS en BUFFET met marmeren bladen; LEDI-
KANTEN, waaronder eenige IJzeren; SECRETAIRE,
BOEKENKASTEN, GLAZENKASTEN,
EEN MASSIEF MAHONIJHOUTEN ETENSTAFEL
voor 36 personen,
SCHUTSELS, PALEMBANGSCHE WIP- en
LUIJERSTOELEN;

groote Spiegels en Schilderijen met
supports, zeer schoone Médail-
lon-Schilderijen,
8 fraaije Biscuit-Statuëtten met
supports;
slechts weinig gebruikt zijnde KROON-, HANG-
en TAFELLAMPEN; MODERATEURLAMPEN,
KARPETTEN en ALCATIEVEN.

Een BILLARD geheel compleet.
Een voor dit klimaat vervaardigde
PIANINO,
van JELMINI en een zeer goed MELODIUM,
eene zeer fraaije PENDULE op mar-
meren voetstuk en met Speelwerk.

Voorts:
Bloemen, Tafels met fraaije Bloemen, eene Koepel
van Eikenhout met Volière, porceleinen en kristallen
Serviezen, kristal- en ander Glaswerk, zilveren Lepels
en Vorken, Broodmand, Olie- en Azijnstel, Banket-
trommels; een fraai ZILVEREN SERVIES, bestaande
uit: Koffijkan, Trekpot, (met komfoor-) Melkkan en
Suikerpot;

Wijders:
4 spannen zeer deugdzaame
WAGENPAARDEN,
2 VIS-à-VIS, een PALANKIJN,
66n nagenoeg nieuwen MYLORD, WAGENTUIGEN,
ZADELS, enz.
Acht melkgevende Koeijen van Euro-
peesch ras, een Stier, Kalveren,
en ander Rundvee.
Zondag den 9den dezer te bezigtigen. (2765)

OP DE BOEKEN-VENDUTIE
van Dingsdag, den 11den September, zal
nog worden verkocht:
een fraai Exemplaar van de
PRACHTBIJBEL in 4o.,
met platen. (2733)

De Stereoscoppiaten, Gravures
etc,
alsmede de PRACHTBIJBEL,
zullen op de avond-Vendutie van Dingsdag worden
verkocht ten 9 ure.
(2790) H. M. VAN DORP.

VENDUTIE
op Woensdag den 12den September 1860,
ten huize van wijlen den WelEdGestr. Heer
M. RUDOLPH,
op Noordwijk nabij Molenliet,
DOOR
CEBRS. ROSELJE & CO.,
van eenen netten en wel geconserveerden
INBOEDEL,
bestaande uit:
CANAPÉ'S, FAUTEUILS, STOELN, CONSOLES, TA-
FELS, KASTEN, LEDIKANTEN, SPIEGELS,
SCHILDERIJEN, LAMPEN, PENDULES,
2 voor dit klimaat vervaardigde
PIANO'S,
Zilver-, Pleet-, Kristal- en Glaswerk, etc.
Wijders:
goedlopende PAARDEN, RIJTHUIGEN, waaronder eene
COUPÉ, TUIGEN, MARTEVANEN, etc.
Zondag te voren te bezichtigen. (2755)

VENDUTIE
op Donderdag den 13den September 1860,
wegens vertrek,
TEN HUIZE VAN DEN WELÉDGESTR. HEER F. H. W.
van de Velde, op KEBON SIRIE,
door
Gebrs. Roselje & Co.
van eenen NETTEN en wel geconserveerden
INBOEDEL,
bestaande uit:
**Een massief Mahonyhouten Ameu-
blement bekleed met Leder,**
do. Tafels, Consoles, Etagères, Kasten,
Toilet, Speeltafels, Knapen, Ledikanten,
Spiegels, Schilderijen, Lampen, Eet- en
Thee-Serviesen, etc.,
wijders:
Rijtuigen
waaronder eene nog zoo goed als nieuwe
MILORD,
4 Spannen fraaije en hardlopende Paarden,
TUIGEN etc., etc.
(2796)

VENDUTIE
Op Vrijdag den 14 September,
voor de toko van
J. Brown,
BOTER, KAAZEN, HAMMEN,
DRANKEN,
ROODE- EN PORTWIJN, SHERRY EN MADERA,
DIVERSE PROVISIEN
in Blikken,
IJzer- en Glaswerk, Lampbollen, Glazen voor slaap
kamer, dienende ook voor illuminatie, Lampbollen,
Klokken, Vogelzaad in flesschen, Roodevisch van Ma-
cassar, Kaijoepeetie- en Haarlemmer olie, Biscuits in
Blikken, Suiker in Mandjes van 40 ponden, Geel
Oker in Vaten, Nieuw en Sterk gemaakte dubbele
Deuren en Vengsters van Jattie Hout, een Gras
Snijder, Een IJzer Pomp, Een groote IJzer Brand
waarborg Kast, een groot aantal Spiegels, Kamer
Stellen, Tafel Serviesen, Persische Vruchten, Godlever
en Castor Olie, etc., etc.
(2799)

JAPANSCH GOEDEREN!
Op de Vendutie van Donderdag,
den 13den September 1860,
zullen de Ondergeteekenden publiek verkoopen:
100 kisten inh. 1000 doz. JAPANSCH KOP-
JES en SCHOTELTJES, waaronder ge-
vlochtene en verlakte, (uitgezocht)
100 id. VERLAKTE PRESENTEERBLADEN.
10 id. id. HOMBERDOOZEN.
29 id. id. FIESJESDOOZEN.
4 id. id. LEPELDOOZEN.
18 id. id. PAPIERDOOZEN.
44 id. id. THEEBLADEN.
13 id. id. JUWEELDOOZEN.
17 id. id. SNUIFDOOZEN.
94 PAREN SCHUTSELS.
1175 STUKS NACHTSPIEGELS.
1000 BEZEMS.
100 Stukjes JAPANSCH ZIJDE.
4 kisten SIGAREN DOOZEN en dito ZAKJES.
26 id. BEDAK en TANDPOEDER.
225 id. SOIJA.

**Twee fraai bewerkte Bronzen
Standaards.**
Twee dagen te voren te bezichtigen.
(2766) JOHN PRYCE EN Co.

VENDUTIE
uithoofde van vertrek:
op Maandag den 17den September,
ten huize van den Heer G. Kinder, op
Parapattan, door
GEBROEDERS ROSELJE & Co.,
van 5 spannen perfecte
WACENPAARDEN,
waaronder:
Een span groote Preangers,
een te Dresden vervaardigde ruime
VIS-à-VIS,
Een MILORD van Oudart, Een
kinder VIS-à-VIS
op Engelsche Veeren, Tuijen, Stalgereed-
schappen, Waterkar, Dispens en
Keukengereedschappen.
 Vier Melkgevende Koeijen,
van Bengaalsch ras
voorts:
Van Hulsmeubillair, Rottingmatten,
Hang- en Tafellampen, Spiegels,
Schilderijen.
Drie levensgroote Gipsenbeelden
(Salon-ornamenten).
Eene uitmuntende PIANO
van Collard en Collard.

Een geheel compleet en overeenstemmend SA-
LON AMEUBLEMENT van Palisander hout
waarbij Consoles, Etagere Kasten, Speel-
tafels, enz.
Een BOUDOIR AMEUBLEMENT van
purper satijn, Mahoniehouten boeken-
kasten, een Mahoniehouten schrijfflesse-
naar.
Europeesche Ledikanten met spring-
veer matrassen, IJzeren kinderledi-
kanten.
Twee groote Etentafels, Buffet, Waschtafels,
Psyché, Kleerkasten, Serviesen, Pleet en keurig
Kristalwerk, en alles wat tot een geheel com-
pleeten inboedel behoort.
Zondag den 16den September te bezichtigen. (2808)

Op een nader te bepalen dag in het begin
der volgende maand, zal door de onderge-
teekenden op publieke Vendutie wor-
den verkocht, de Engelsche bark
 JULIET ERSKINE,
groot 277 tonnen, met deszelfs inventaris, alsmede
de geheele lading bestaande uit circa 12000
Singapore planken.
(2795) JOHN PRYCE & Co.

Op Woensdag den Negentien September
1860 zestig,
des voormiddags ten tien ure
zal door den ondergeteekende, Deurwaarder bij de
van Justitie te Batavia, voor een Huis op T
Kangnia, in de Chineesche Kamp te Batavia
in het openbaar, tegen de gewone voorwaarden
door-tusschenkomst van het **Vendu-
partement** te Batavia worden verkocht:
EEN OFFERTAFEL,
Stoelen, Lampen, Banken, Tafels, Kasten, Chan-
schrijftafels, Spiegels, Schilderijen, Gouden, Z
en Koperen Voorwerpen,
 EEN BENDIE
met oliebussen en met pleet gemonte
Twee bendie paarden,
en hetgeen verder te voorschijn zal worden ge-
alles ten laaste van den Chinees **Tan Kih**
wonende op **Tung Kangnia** bovengenoemd
geexecuteerde, en ten behoeve van het Colleg
Boedelmeesteren in onchristen sterfboedels te
als executant.
De Deurwaarder voorn
(2761) J. F. STEPHAN

VERKOOP
VAN EENEN HOUTZAAGMOLEN!
Op eenen nader te bepalen dag in de
November aanstaande, zal op publieke
ling alhier worden verkocht:
EEN HOUTZAAGMOLEN-ETABLISSEMENT
gelegen te Palembang aan de rivier Mo
BESTAANDE UIT:
Een stuk grond van 2212 □ roeden, waar
een Molengebouw van twee steensm
pannen gedekt, hebbende eene lengte
voeten bij 36', voet breedte en 20'
hoogte.
Een in het molengebouw in werking zijnde
Zaagtoestel van 16 paardenkrachten,
stijg uit de fabriek van den Heer B
Soerabaija, met daarbij behorende
derij en gereedschappen;
Een kleine Zaagtoestel met Circulair Zage
Een woonhuis van planken met steen
bouwen, met pannen gedekt.
Twee woningen voor den Ingenieur en Ma
van planken met pannen gedekt;
Diverse Werk- en Houtlootsen en verdere Inv
eene hoeveelheid van p. m. 2400 BA
van verschillende dimensien en soort
gende op het Etablissement.
Nadere informatiën zijn te bekomen te Pa
bij den Heer O. E. HENDOE
en te Batavia bij de firma
(2789) CASSALETTE &

De ondergeteekende is ruim voorzien
ALL'SOPS BIE
op fusten.
Kannen en flesschen Jeffreys
ale en Barclaijs Porter.
(2807) J. BBO
De ondergeteekende heeft nog een
aantal dozijnen zoo wel in fust
van de gerenomeerde
(ROODE ETIQUETTES.)
MAAGVERSTERKENDE PALE AL
van Muir.
(2806) J. BBO

A. 1860.
VERSCH ECHT NASS
SELTERSWATER
pas aangebragt per Maria
bij
(2752) WINSSE, DE LANG
Ontvangen:
VERSCH ECHT NASS
en
SOETEMELKSCH
TIO TJANG
(2812) Passar

Avec la permission de M. le Résident.

CIRQUE OLYMPIQUE DE PARIS,

sous la direction de Mr. H. OLIVIER.

SECONDE REPRÉSENTATION,

Lundi, 10 Septembre 1860,

sur le Konings plein,

Prix des Places: Les Premières . . . . . f 4,—
" Secondes . . . . . " 2,—
" Troisièmes . . . . . " —,50

Enfants payeront demi place. Les officiers, jusqu'au grade de Capitaine, sous officiers et soldats en payeront demi place aux premières et secondes seulement.
On pourra retenir des places d'avance au Bureau le jour de la Représentation, depuis le matin 7 heures.
Le Bureau ouvrira à 7 heures et le Spectacle commencera à 8. (2785)

ATAIRE SOCIETEIT CONCORDIA.

KEE- DANSANT.

Zaterdag den 8sten September 1860.

Namens het Bestuur:

De Secretaris,

BRUGMAN.

Societeit de Harmonie.

Donderdag a. s. geannonceerde STAF-
ket, is door buitengewone omstandigheden
moeten uitgesteld worden tot

Donderdag den 13 dezer.

Namens de Directie:

De Secretaris,

E. JEEKEL.

GRAND ASSAUT

Woensdag 13 September 1860

Der lokalen van de Societeit de Harmonie
gegeven worden door Jongelieden van
der de leiding van den Heer KERSTEL.
Jongelingen vleijen zich met eene talrijke op-
zijn er trots op iets te kunnen bijdragen
tering in het lot van zoo vele ongelukkigen
den laatsten storm in Nederland al hun have
verloren hebben.

Entrée f 2,50

kaartjes zijn van af heden verkrijgbaar in de
en ten huize van den Heer GERNLER in
gang.

Avang des avonds ten 8 ure.

C. KERSTEL.

Meester.

AVIASCHE SCHOUWBURG.

toestemming van den Heer Resident.

LIEFHEBBERIJ-TOONEEL

voetis van den Heer A. C. van der Roest,

Maandag 17 September 1860

des avonds ten 8 ure.

ur of zestien jaren later,

TOONEELSPEL in twee bedrijven,

ten stotte:

de Amsterdamsche Kermis

of de

ermarkt op Maandag avond.

VAUDEVILLE IN EEN BEDRIJF.

Entrée f 2.50, kinderen f 1.—

Directie, met dankbaarheid de op haar betrek-
kende annonce voorkomende in het Handelsblad
Augustus II. gelezen hebbende, vleit zich met
lijke opkomst vereerd te zien.

A. C. VAN DER ROEST,

Directeur.

Op nieuw ontvangen:

RIJSTWANNOLENS.

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

dergeteekende heeft pas ontvangen:
het schip AZIA.)

50 kisten

TE MANDARINE GEMBER.

J. BROWN.

Bij Gebrs. VEIT,

Verkrijgbaar:

versch Hollandsch

GEZOUTEN VLEESCH.

groene en graauwe

ERWTEN.

Haantjes en Valk BIER.

Malaga en Alicante WIJN.

puike groote HAMMEN.

enz., enz.

(2800)

Per Anna Maria ontvangen:

Selterswater,

op halve kruiken.

HAMMEN,

gerookt Vleesch.

(2744)

VAN WALCHREN & VAN DORP.

Bij de ondergeteekenden verkrijgbaar:

Patent Asphalte Vilt,
ROMAN CEMENT,
REVOLVER PISTOLEN,

WAGEN-EN BENDIE TUIGEN,
ALLZOPPS ALE.
JEFFREYS ALE.

Engelsche Wortelen.

(2753)

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Gouvernements

LOGEMENT,

te Cheribon.

De Ondergeteekende heeft de eer aan Heeren ge-
zagvoerders van schepen en het verder reizend pub-
liek bekend te maken, dat het Gouvernements-Loge-
ment thans is verplaatst in een fraai en nieuw gebouw
in de Stad, tegen over het Residentie huis, nabij het
Haven-Kantoor en de Factorij der Nederl. Handels-
maatschappij.

Dit Logement beveelt zich aan door zijne gezonde
en luchtige ligging, alsmede een mooi gezigt over zee;
op eene goede tafel, zindelijke en beleefde bediening
kan men rekenen.

Bij aankomst van Heeren gezagvoerders aan den
Haven-boom zal er een bediende van den Logement-
houder met een kaartje aanwezig zijn.

Ook blijft zich de Logementhouder bij voortdurend
belasten met Scheeps-leverantien voor dagelijksche ver-
versching op reis.

De Gouvernements-Logementhouder,

(2734)

A. HIDDINK.

In den jare 1800 en zestig den derden September
op vordering van mr. Jean Jacques Schneither, Advocaat
en Procureur bij den raad van Justitie te Samarang,
namens zich zelven in hoedanigheid van gemag-
tigde van Jean Pierre Janette Walen, junior, handels-
geenploijeerde wonende te Batavia in diens hoedanig-
heid van gemagtigde van Huibert de Jong van beroep
cipier, wonende te Vianen, als in huwelijk hebbende
Johanna Maria Deibel en van genoemde Johanna Maria
Deibel zelve, alsmede van George Bastiaans Deibel,
verlaker wonende te Leeuwarden, mitsgaders nit kracht
van het verlof door den raad van Justitie te Samarang
op den 22 Augustus 1800 en zestig daartoe verleend.
Heb ik, Abraham Pijl, gewoon deurwaarder bij den
raad van Justitie te Samarang, wonende aldaar.

GEDAGVAARD

Pieter Deibel, laatst gewoond hebbende te Samarang
doch thans afwezig.

Om op Woensdag den negentienden December 1800
en zestig op de bij de wet voorgeschrevene wijze te
verschijnen ter gewone teregtzitting van den raad van
Justitie te Samarang, gehouden wordende in het daar-
toe bestemde gebouw des morgens ten negen ure ten
einde:

Aangezien de gedaagde op den tienden April 1800 vijf
en vijftig met het schip Tjieu Goan vroeger genaamd
Generaal Chassé van Samarang is vertrokken zonder
volmacht tot het waarnemen zijner zaken gegeven of
orde op het beheer derzelve te hebben gesteld.

Aangezien meer dan drie jaren zijn verlopen na het
vertrek van den gedaagde zonder dat bewijs is inge-
komen van zijn aanwezen of van zijn overlijden.

Aangezien de eischer in zijne betrekking van gesub-
stitueerd gemagtigde van den broeder, zuster en be-
huwdbroeder van den gedaagde, belang heeft dat door
den regter worde verklaard dat er regtsvermoeden van
het overlijden van den gedaagde bestaat en zulks sedert
den 10 April 1800 vijf en vijftig.

Mitsdien aan gemelde regtbank op de bij de wet
voorgeschreven wijze van zijn aanwezen te doen blij-
ken den gedaagde tevens aanzeggende dat bij gebreke
van dien door den eischer daaraan zal worden verzocht
akte en tevens verlof tot het doen van eene tweede
dergelijke dagvaarding.

Afschriften van dit exploit heb ik deurwaarder inge-
volge de bepalingen der wet aangeplakt aan de hoofd-
deur van de gehoorzaal van den raad van Justitie te
Samarang, alsmede aan den ingang van het residentie
kantoor aldaar, zijnde een derde afschrift door mij ter
hand gesteld aan den ambtenaar van het openbaar
Ministerie bij genoemd kollegie, doende ik mijn exploit
aan het gebouw van den raad van Justitie te Samarang
en sprekende aldaar met den officier van Justitie bij
gemelden Raad, den Heer Meester Abraham Marius Fok-
ker, die het oorspronkelijk niet gezien heeft geteekend,
zullende hetzelfde alverder worden geplaatst in de Ja-
vasche Courant en in den Java-Bode.

Waarvan de kosten zijn
aan verdiensten f 11.50.
aan uitschotten " 4.50.
Te zamen f 15.00.

(W. Gtd.) A. PIJL.

Gezien en afschrift overgenomen
Samarang den 5 September 1860.

De officier van Justitie

bij den Raad van Justitie te Samarang,

(W. Gtd.) A. M. FOKKER.

Voor copij Conform,

J. J. SCHNEITHER.

Stellen Chineesche
Kamphorhouten Koffers,

bij

(2745)

VAN WALCHREN & VAN DORP.

De ondergeteekende, heeft de eer
te berigten, dat hij te Serang,
Hoofdplaats der residentie Bantam,
een gouvernements

LOGEMENT

heeft opgericht, dat ten dienste van het rei-
zend publiek op den 1sten October a.s. zal wor-
den opengesteld, zich in derzelve gunst aan-
bevelende.

(2728)

P. H. BOORDIE.

Lees Hier!

De Ondergeteekenden hebben juist ontvangen

EENIGE

AMERIKAANSCH RONTOKS,

met Ebarbeur, met of zonder Manège,
werkende met paarden of buffels.

Men kan deze MACHINEN dagelijks in hunne
fabriek zien werken.

(2773)

E. CHAULAN, DEELEMAN & Co.

De Heer E. M. NAHAPIET
heeft van af heden

mijne Generale Procuratie.

(2772)

G. NAHAPIET.

BATAVIA, 7 September 1860.

Verkrijgbaar bij
(2801) G. KOLFF

ERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,

Zaterdag, 8 September 1860, N°. 72.

Per Mail.

uitbesteding van de Suiker-Consumenten op Java, door de heer FRANSEN
DE PUTTE, beschouwd door Jonkh. Mr. F.
JONNUS VAN HEMERT. Prijs f 1,50.
H. M. VAN DORP.

STOOMSCHIP „PRINS VAN ORANJE.”

Directe vaart tusschen Batavia en Soerabaja vice versa.

VERTREK DAGEN:

Van
BATAVIA.
20 September.
30 do.

Van
SOERABAJA.
15 September.
25 do.

Met een verblijf telkens van drie dagen op iedere plaats.
VRACHT en PASSAGE gelieve men zich te vervoegen bij:
MORGAN, MELBOURN & Co.,
Batavia.
MAJOR, MATZEN & Co.,
Soerabaja.

naar Singapore.

vertrek van het Stoomschip
WINGIN NEDERLANDEN,

Bepaald voor de volgende MAANDEN, als:
SEPTEMBER, den 15den.
OCTOBER, „ 15den.
NOVEMBER, „ 15den.
DECEMBER, „ 15den.
Inlichtingen te bekomen ten kantore der Ned.
Stoomboot Maatschappij
MACLAINE, WATSON & Co.,
Directeuren.

STOOMBOOT OENARANG.

geregelde vertrek dezer Boot in
stemming met andere stoomsche-
pen is vastgesteld als volgt:
Batavia naar Samarang en
Soerabaya.
den 15^e en 30^e van iedere maand.
Informatie bij
De Agenten,
LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

STOOMGELEGENHEID.

Samarang en Soerabaja op
10, 20 en 25 van iedere maand.
Informatie bij
W. CORES DE VRIES.
den 8 September 1860. (2798)

**DE STOOMBOOT
SAMARANG PACKET,**

den 21 dezer naar Palembang via
pak, en den 16 dezer naar Cheribon
den.
De Agenten.
BUIJS, JACOBSEN & Co.
September, 1860. (2771)

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Ned. Bark Schip
JACOBA CHRISTINA,
door den van ouds bekenden kapitein
F. P. J. JASKI.
De bodem uitmuntend ingerigt voor passagiers,
voor families als voor enkele personen, voert
een medicinae doktor, en zal omstreeks ultimo October
vertrekken.

De Agenten,
HAAGER & SCHUURMAN.

MAPHIN'S AND RODGERS,

superfijne
**SCHEERMESSEN, SCHAREN EN
PENNEMESSEN.**

JAGTMESSEN met instrumenten.
Nederlandsche gezigten voor Stereoscoop.
à f 2.— (2739)
PHOTOGRAPHISCHE KUNST ALBUM,
van 12 platen à f 28.—
BATAVIA, 1860. H. M. VAN DORP.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het snelzeilend
Nederlandsch Campagne Fregatschip
 CATHARINA WILHELMINA,

Kapitein P. H. POPKEN,
zijnde voor den overvoer van Passagiers bijzonder aan
te bevelen.
Er bevindt zich ook een geëxamineerd geneesheer
aan boord.
Dit schip zal tegen einde dezer maand van hier naar
Rotterdam vertrekken.
Nadere informatien zijn te bekomen bij
de Agenten,
(2777) VAN OMMELEN, RUEB & Co.

Nederlandsch Clipperschip

ELECTRA,
Kapt. H. Wegman.

Met bovengenoemd Extra Snelzeilend
Campagne Fregatschip, wordt eene uitmun-
tende gelegenheid aangeboden voor
Passagiers naar Nederland.
Het Schip is speciaal voor den overvoer
van Passagiers uitgerust, voorzien van een aantal groote
hutten, beddegoed en daarbij behoorend linnen en ver-
mag door deszelfs ruime en luchtige inrigtingen en
verdere geriefelijkheden in alle deelen eene bijzondere
aanbeveling, varende hetzelfde ook eenen geëxamineerden
doctor.

Het vertrek zal waarschijnlijk in de tweede helft der
maand October plaats hebben.
Nadere informatien zijn te bekomen bij FRASER,
EATON & Co., te Soerabaja en alhier bij
de Agenten,
(2770) MACLAINE, WATSON & Co.

**Met het Nederlandsch Schip
ELISABETH,**

Kapitein W. C. VEENSTRA, wordt Passage aange-
boden naar Nederland.
Deze bodem is voor den overvoer van Passagiers
goed ingerigt en zal tegen het einde dezer Maand van
hier vertrekken.
Adres bij
(2797) de Agenten,
J. CEZARD & Co.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Ned. Bark Schip
AZIA,
gevoerd door
kapt. F. MOLENAAR.

Deze bodem uitmuntend ingerigt voor passagiers,
zoo wel voor families als voor enkele personen, voert
een medicinae doktor, en zal omstreeks ultimo dezer
maand van hier vertrekken.
Adres bij
(2804) De Agenten,
HAAGER & SCHUURMAN.

Civil Department.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, als lid van het kollegie
van kuratoren van het gymnasium Willem III, dr. P. Bleeker,
dirigerend officier van gezondheid der eerste klasse, onder
dankbetuiging voor de vele goede en gewichtige diensten, bij
de eerste samenstelling en oprigting bewezen.

Wedergeplaatst:

Als controleur der tweede klasse bij de landelijke inkomsten en
kultures, C. W. F. Neijls, onlangs van verlof uit Nederland
teruggek. grd.

Bevorderd:

Tot controleur der tweede klasse bij het binnenlandsch bestuur
in de residentie Menado, de controleur der derde klasse J.
G. F. Riedel.

**BIJ DE HOOFDKOMMISSIE VAN ONDERWIJS IN
NEDERLANDSCH-INDIE.**

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, als president, mr. A. Prins, vicepresident
van den Raad van Nederlandsch-Indie, onder dankbetuiging
voor de door hem in die betrekking bewezene belangrijke
diensten.

Benoemd:

Tot president, jhr. mr. H. C. van der Wijck, lid in den Raad
van Nederlandsch-Indie:

BIJ DE BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN.

Ontheven:

Van de verdere vervulling der betrekking van eerst aanwezenden
ingenieur in de residentie Rembang, de aspirant-ingenieur L.
J. Mulder.

Overgeplaatst:

Naar Rembang, om op te treden als eerst aanwezend ingenieur in
het gewest van dien naam, de aspirant-ingenieur J. C.
Schumm, thans te Samarang.
Naar de hoofdplaats Samarang, om werkzaam te zijn onder de be-
velen van den eerst aanwezenden ingenieur in het gewest van
dien naam, de aspirant ingenieur S. Verburgh, thans tijde-
lijk waarnemend adjunct bij het eerste bureau der direktie.

Belast:

Met de tijdelijke waarneming der betrekking van adjunct bij het
eerste bureau van de direktie der burgerlijke openbare wer-
ken, de aspirant-ingenieur L. J. Mulder.

Militair-Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den di-
rektuer van het groot militair hospitaal te Samarang (militair
ambtenaar der eerste klasse, P. Bodemeyer.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Geplaatst:

Bij het garnizoen te Soerabaja, de officier van gezondheid der
eerste klasse G. F. James, thans ter beschikking te Batavia.

Overgeplaatst:

Bij de civiel en militair geneeskundige dienst te Telok Betong
(Lampongsche districten), de officier van gezondheid der
tweede klasse T. H. Eisinger, thans te Kediri.
Bij de civiel en militair geneeskundige dienst te Kediri, de officier
van gezondheid der tweede klasse A. Rosman, thans te
Soerabaja.
Bij de civiel en militair geneeskundige dienst te Klatten, de officier
van gezondheid der derde klasse A. C. Langerveld, thans te
Weltevreden.
Bij het garnizoens hospitaal te Lahat (Palembang), de officier van
gezondheid der derde klasse E. P. Trombrink, thans te
Djokjakarta.
Bij het garnizoen te Djokjakarta, de officier van gezondheid der
derde klasse B. Schreuders, behoorende tot het garnizoen te
Wonosobo, thans te Felantogean.
Bij het garnizoen te Kedong Keho, de officier van gezondheid der
derde klasse H. J. Wefers Bettink, thans te Soerabaja.

ADVERTENTIE.

Verkoop van brillanten.

De Direkteur der produkten en civiele magazijnen maakt bekend,
dat, na afloop der op den 13den September aanstaande aangekon-
digde verkoop van gouvernements suiker, in het lokaal der Beurs
zullen worden verkocht aan den meestbiedende:
twee brillanten afkomstig van Bandjermassing, wegende respec-
tivelyk 7½ en 4½ karaat.

De raad van direktoren daartoe gemagtigd, brengt ten vervol-
ge op de bekendmaking van den algemeenen sekretaris van den
12den Junij jl., opgenomen in de nummers 48, 49 en volgende
van de Javaasche courant van het loopende jaar, ter kennis van
belanghebbenden:

dat het vergelijkend examen bedoeld bij artikel zes van het Ko-
ninklijk besluit van 2 Mei 1859 No. 33 (Indisch staatsblad No.
58) voor zoo veel het jaar 1860 betreft, ten overstaan van den
raad van direktoren, in het openbaar zal worden afgenomen,
door eene daartoe benoemde commissie van examinatoren, op
Maandag den 10den en volgende dagen van de maand December
aanstaande, in de groote vergaderzaal van den raad van Neder-
landsch Indie op het paleis te Weltevreden;

dat bij dat examen zal worden toegepast het cijfer systeem op
den voet van art. 9 van het reglement gearresteerd bij het besluit
van 12 December 1852 No. 1 (staatsblad No. 78);

dat een kandidaat zal worden beschouwd een voldoende examen
te hebben afgelegd, — ook om aanspraak te hebben op vergoeding
voor reis- en verblijfkosten, — wanneer het totaal der cijfers in
de vakken, hieronder sub a t/m. g vermeld, behaald, ten minste
twee derde gedeelten uitmaakt van de som, welke verkregen zou
zijn geworden, indien alle vragen in die vakken voldoende waren
beantw. ord:

a. de Maleische taal;
b. de land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indie;
c. de Nederduitsche taal, stijl- en letterkunde;
d. de vaderlandsche geschiedenis;
e. de algemeene geschiedenis;
f. de aardrijkskunde en
g. naar verkiezing van elken examinandus, de praktische landmeet-
kunde en waterpassing of
de beginselen der beschrijvende meetkunde;
zoodat, aangezien in elk der vakken zes vragen gedaan zullen
worden, de kandidaat in deze vakken alleen acht-en-twintig punten
moet behalen;

en dat, om de meerdere of mindere mate van algemeene kennis,
en daarnaar de rangschikking van de examinandi verder te bepa-
lan, degenen, die in de hier bovengenoemde vakken voldaan heb-
ben, bovendien in de gelegenheid zullen worden gesteld, om zich
naar keuze nader te doen examineren in een of meer van de vak-
ken omschreven onder de nummers 1, 4, 6 t/m. 9, 12 t/m. 16,
en: 19 t/m. 21 van § van de beschikking van den Minister van
Binnenlandsche Zaken van 29 December 1852, o. genomen in nom-
mer 15 van het Indisch staatsblad van 1853 zullende in elk der
vakken bedoeld sub 1 en 6 (no. 6 drie vakken: vier, sub 4; 7 8
en 9 drie en sub 12, 13, 14, 15, 19, 20 en 21 twee vragen ter
beantwoording voorgelgd.

De hoofden van gewestelijk bestuur, in wier ressort ambtenaren
gevestigd zijn, die eene verolating tot het examen hebben verkregen,
zija bevoegd om hun op de vermoedelijk ter zake te goed te ma-
ken reis- en verblijfkosten, een voorschot te verleen.

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 10 September, voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

Op het Heemradenplein, door John Pryce & Co.

Op Dingsdag, den 11 September 1860, ten huize van den heer Bedier op Rijswijk door Cassalette & Co.

's Avonds te 7½ uren in de Harmonie door H. M. van Dorp.

Op Woensdag, den 12 September 1860, ten huize van wijlen den heer M. Rudol, h op Rijswijk door Gebrs. Roselje & Co.

Voor het commissiehuis van J. Speet.

Op Donderdag 13 September, voor het woonhuis van den heer van de Velde op Kebon Siri door geb. Roselje en Co.

Voor het commissiehuis van John Pryce en Co.

Vrijdag 14 September, voor de toko van J. Brown.

Zaterdag 15 September, van Gouvernment suiker.

Op Woensdag den 19 September, in de Chinese kamp te Batavia, voor een huis op Tunkangnia, bij executie.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van Woensdag jl. worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door het kollegie van Boedelmeesteren, in den boedel van den afwezigen Chinees Djiauw Aijeng.

Door het kollegie van Boedelmeesteren, in de boedels van de inlanders Simon, Palidin, Oenoes, Stoe, Assan, Sauer, Lossob, Boerich en Sariman.

Door de Wees- en Boedelmater, te Samarang in de boedel van wijlen de heeren Carel Marinus Hubertus Kroesen, Doctor C. Avis, Gerrit van Ossenbruggen, Arie In 't yelt, Jan Kwack, Tunis Stichter, J. E. Schipper, den Arabier Sech Achmat bin Oemar Awal, de Arabische vrouw Saripha Aijah bintie Said Hoessien Aijdroos, en den Moor Sahil bin Moestapha.

Door de Agenten der Samarangsche Boedelmater, des boedels van J. Hiersapoenie.

Door de Agenten der Samarangsche Wees- en Boedelmater, in den boedel van wijlen A. H. A. Bouricius.

Door de Officieren der Kommissarissen, in den boedel van wijlen den heer R. J. Casparie.

Door de Testamentaire Exeuteurs, in den boedel van wijlen den Arabier Said Osman Bin Kassim Barkaba.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 5den tot en met den 7den September.

HOTEL DER NEDERLANDEN. T. J. J. Ferwerda, van Nederland. — A. Dronkers, van Bandjermassing. — J. ten Brink, van Singapore. — Aldinger, van Bandong. — Mevrouw van Hudemant, van Idem.

JAVA HOTEL. E. von Lindern en Echtg, van Menado. — J. H. K. Croes, van Bandjermassing. — J. J. B. Sterke, van Idem.

DE TABAKSKULTUUR TE REMBANG.

Er schijnt te Rembang een onoverkomelijke vrees te bestaan, om de zaken, de vrije tabakskultuur betreffende, in Indië-zelf bekend te maken. Noch de voorstanders, noch de tegenstanders van den vrijen arbeid nemen het woord, om licht over de zaken te verspreiden. Waaruit ontstaat deze vrees, en waarop berust zij? Wij weten het niet. Een gevolg hiervan is, dat wij uit Nederland bijzonderheden omtrent de gebeurtenissen aldaar moeten vernemen. Deze mail heeft er ons weer aangebragt, maar alle berigten van één zijde, van de belanghebbenden, waardoor de berigtgevers geacht kunnen en moeten worden, niet zuiver objectief te werk te zijn gegaan, niet volkomen onpartijdig te wezen. Het gouvernement acht het der moeite niet waard, ook maar met een enkel woord van de vrije kultuur te reppen, en daardoor stelt het zich aan verschillende oordeelvellingen bloot, die, wijl het gezigtspunt, waaruit wij de zaken beschouwen, telkens naar denzelfden kan gerigt wordt, uit den aard der zaak niet zeer gunstig kunnen zijn. Is de pers, de dagbladers, een andere in Nederland, een andere in Indië? In Nederland wordt er acht geslagen op wat de dagbladers verkondigt, ook op koloniaal gebied, getuige in den laatsten tijd minister Rochussen in antwoord op de interpellatie van van Hoëvell. Daar toch achtte de minister het noodig, bij de bespreking van het gebeurde met het snikerkontraat Pangka, waarvan wij de oplossing en opheldering reikhalzend te gemoet zien, te verklaren, dat uit de overgelegde stukken zou blijken, hoe verkeerd sommige dagbladen die zaak hadden beoordeeld. Stelt de minister, blijkens deze verklaring, prijs op een juiste, rigtige beschouwing zijner daden door de pers, wij gelooven, dat ook het koloniaal bestuur er aangelegen moet zijn, niet aan de subjektive meening van een enkel persoon, maar aan de publieke opinie, die ingelicht wordt door de dagbladers, en somwijlen door haar op een dwaalspoor gebragt, hoe wel van deze zijde ter goeder trouw, wijl deze, den ring van Gyges niet bezittende, zich ook verlaten moet op berigten van anderen, die, wanneer zij steeds van één zijde komen, natuurlijkerwijs eenzijdig zijn.

Dit is treurig. Maar treuriger nog is het, hoe noode ook en ongaarne, verplicht te zijn, de achting en genegenheid, die men der regering verschuldigd is, te zien, ja te helpen ondermijnen. Slechts een aterling kan er genoeg in vinden der regering fouten aan te wijzen en harde waarheden te zeggen; maar hij, die overtuigd is, dat alleen door eendragtige samenwerking van geregeerden en geregeerden iets goeds tot stand gebragt kan worden, en de tijd der autokratie voorbij is, hij gevoelt de smart der wonde, die hij moet toebrengen, even diep, welligt nog dieper, dan de gewonde-zelf. Geen zucht derhalve, om te kwetsen, maar de heilige overtuiging dat het belang en de welvaart des volks ook het belang en de welvaart der regering zijn, en de regering is te prijzen, naarmate zij dat belang en die welvaart behartigt, nopen ons tot het schrijven van het volgende.

Op de berigten aangaande de tegenwerking van den vrijen arbeid te Rembang heeft de rotterdamsche handel een adres aan den minister van koloniën ingediend. Dit adres en het daarop ontvangen antwoord zullen wij in een afzonderlijk artikel behandelen. Thans willen wij alleen het een en ander uit de berigten, ons met de laatste mail aangebragt, mededeelen.

In de eerste plaats verdient een artikel in het *Zon-dagsblad*, ook door de Maleditie der *Nieuwe Rotterdamse Courant* overgenomen, onze aandacht. De initialen P. J. V., waarmede dat artikel ondertekend is, hebben aan de letterkundige, ook indisch-letterkundige beurs een algemeen bekende soliditeit verkregen. In den aanhef van dat artikel deelt de heer V. een uittreksel

mede uit een door hem ontvangen brief, waarin gemeld wordt, »dat er reeds twee tabakskontrakten verlengd zijn,» en waaruit wij de volgende taxatie van den amsterdamschen makelaar van Valkenburg van eenige kavelingen D. M. v. O. uit den oogst 1857/8 afschrijven.

MOOISTE KAVELINGEN.

Partikuliere tabak			Gouvernements tabak		
14 balen 170	centen het	8	8 balen 155	centen het	8
26 » 165 a 170 »	» »	16 » 150 »	» »	» »	» »
2 » 160 »	» »	11 » 125 »	» »	» »	» »
1 » 155 »	» »	12 » 120 »	» »	» »	» »
31 » 152 ^s »	» »	21 » 115 »	» »	» »	» »
11 » 150 »	» »	22 » 110 »	» »	» »	» »
3 » 145 »	» »	40 » 105 »	» »	» »	» »
26 » 140 »	» »	106 » 100 »	» »	» »	» »
56 » 137 ^s »	» »	60 » 95 »	» »	» »	» »
16 » 135 »	» »	26 » 90 »	» »	» »	» »

GERINGSTE KAVELINGEN.

84 balen 47 ^s	centen het	7 balen 45	centen het
86 » 47 ^s a 50 »	» »	28 » 47 ^s »	» »
4 » 60 »	» »	51 » 47 ^s »	» »
8 » 65 »	» »	51 » 50 »	» »
4 » 67 ^s »	» »	6 » 52 ^s »	» »
5 » 70 »	» »	17 » 55 »	» »

Bij de mooiste kavelingen staat, derhalve het beste *gouvernementsprodukt* gelijk met het *slechtste partikuliere*. Waar zóó de cijfers spreken, is alle redenering over-tollig. Deze cijfers leggen men naast het uiterst be-langrijk rapport van den kontroleur te klasse van Beest Holle, thans te Banjoemaas, over de partikuliere indigokultuur, door hem op last van het gouver-nement geïnspekteerd, en waaruit overtuigend blijkt, dat de partikuliere indigoproduktie, door *vrijen arbeid* ver-kregen, der *gouvernementsproduktie*, *gedwongen kul-tuur*, verre overtreft. Maar de *Nederlandsch-Indië* en hare geestverwanten, die niet zien willen (of *mogen?*) zullen misschien zeggen dat de heer Holle misleid is, dat het geen vrije aanplant was, maar alleen een an-dere soort van dwangkultuur. Gelukkig weten wij allen hier, wat we van dergelijke onbewezen uit-drukkingen hebben te denken. Zij zijn niets als de onzin van iemand, die een wanhopige, totaal on-houdbare zaak verdedigt.

Is de mededeeling nopens de verlenging van twee ta-bakskontrakten in Rembang juist, dan is de regering tot een besluit overgegaan, geheel het tegenovergestelde van 'tgeen zij in de *Staatscourant* van 4 April 1857 ver-klaarde, nl. daar, zegt zij:

»In de residentie Rembang beslaan de tabaksaanplan-tingen, waarvoor kontrakten zijn gesloten met het gou-vernement, eene uitgestrektheid van 1255 bouws.

In diezelfde residentie zijn naast die *gouvernements-aanplantingen* 1057 bouws beplant bij vrijwillige over-eenkomen tusschen Europeesche ondernemers en de in-landsche bevolking, buiten bemoeienis des bestuurs.

Deze omstandigheid heeft, hij de plaats gehad heb-bende overwegingen omtrent de al of niet verlenging der tabakskontrakten in genoemde residentie, geleid tot de slotsoin, dat, met het oog op de waarschijslijkheid, dat de vrijwillige tabakskultuur in Rembang meer en meer zal toenemen, eene verlenging van overeenkomsten, waarbij de aanplant van den tabak door gedwongen arbeid geschiedt, onraaadaam is, weshalve het Indisch bestuur dan ook besloten heeft, tot zoodanige verle-ning *niet* over te gaan.

Wat de regering in 1857 besloten had *niet* te doen, doet zij thans wel. Zij kan tot beter inzicht zijn ge-komen. 't Is wel, maar bestaan dan de motieven, die haar noopten voor drie jaren om iets niet te doen, thans niet meer? Is de uitgestrektheid van den vrijwil-ligen aanplant verminderd? Neen, want blijkens de offi-cieele verslagen bij de *Javasche Courant* gevoegd, zijn de cijfers van partikulieren uitvoer steeds klimmende en uit de handelsstatistieken uit Nederland zien wij, dat met name de invoer van den tabak gedurende 9 jaren meer dan verzesdubbeld is. Volgens een staat van de partikuliere produkten voor de europeesche markt geteeld, gevoegd bij de *Javasche Courant* van 15 Augs. jl. no. 64, bedroeg het totaal der partikuliere tabak van den oogst 1859 in Rembang 9421 pikols, een to-taal, onzes inziens zeer gunstig, wel waard, dat men zich met kracht op deze kultuur toelagde. Welke beweegredenen kunnen dan het Gouvernement hebben bewogen, thans het tegenovergestelde te doen van wat zij voor drie jaren had besloten? Toen verklaarde zij: »De tabakskultuur kan, als volkskultuur, langs de boorden der Solo-rivier, eene rijke bron worden van volkswelvaart, en voordeel opleveren voor de europe-sche industrie, wanneer deze zich met matige uitkom-sten te vreden stelt en geene overdreven winsten beoogt.»

Och neen, voor dit laatste is geen vrees; wij geloof-ven niet, dat men 200 $\frac{1}{2}$ begeert, maar met iets min-der ook tevreden is.

Is deze verwachting welligt verijdeld? Is de bevol-king misschien armer geworden, in plaats van in wel-vaart toe te nemen? Neen, want het is een feit, »dat de residentie Rembang in de laatste jaren in welvaart verbaasd is vooruitgegaan. Ten gevolge der rampen, die vroeger deze residentie getroffen hebben, was men er voor eenige jaren genoodzaakt de landrenten al-lengs te verminderen en belangrijke posten als niet inbaar door te halen. Sedert 1858 is hierin in het ooglopende verandering gekomen. De bevolking, vroe-ger door armoede en honger geteisterd, heeft een veel krachtiger aanzien gekregen; zij is beter gevoed en gekleed en voldoet de allengs weder klimmende land-renten zonder eenig bezwaar.»

De vrije arbeid wordt er tegengewerkt, dat is waar. De bekende *gouvernementsaanschijsving*, waarbij den autoriteiten bevolen wordt, een strikte neutraliteit aan te nemen in deze aangelegenheid, is vertaald geworden: *werk de vrije kultuur tegen*. Moeten wij hier aan geheime instruktiën denken? Het heeft er al den schijn van, die *onzijdigheid* staat in lijnregte tegenspraak met het ver-bod tot overdragt der bestaande licentiën en het verleen-van nieuwe. Deze beide uitdrukkingen naast el-kander beschouwende, is men gedwongen te erkennen, dat bovenstaande vertaling juist de bedoeling uitdrukt, als men er bijvoegt: *opdat zij sterve*.

Dit zijn feiten, zij spreken luide en getuigen zich-zelfen. Wij maken daarom geen gevolgtrekking.

Het jongste no. der *Indiër* bevat omtrent de gelegenheid nog de volgende bijzonderheden, die onder voorbehoud mededeelen:

Volgens dat blad werd in Rembang de boven-gevoerde *gouvernementsaanschijsving* aan de ondernemers in Maleisch vertaald. Deze vertaling moet nog zijn geweest, want er werd o. a. gezegd, kleine hoofden niet meer vrijen tabak mogten en dat, zoo zij daartoe toch overgingen, zij on-lijk ontslagen en zelfs aan den lijve gestraft zouden w-er.

Na afloop hiervan namen eenige ondernem-ers vrijheid, den resident te doen opmerken, dat door hem in het Nederduitsch afgelezen besluit den Gouverneur-Generaal geen sprake was van aan de kleine hoofden om tabak te planten, en niet van ontslag en lijfstraffen. De resident toe, maar antwoordde den ondernemers, dat zij wisten, welke instruktiën op zijn bureau lagen, hij ten gevolge daarvan moest handelen. Na werd deze vertaling gewijzigd en verzacht, het ten van tabak was den kleinen hoofden toege-zonder gestraft te worden met ontslag en aan lijve, maar nogmaals werd de striktste onzijdighe-geschierpt. (???)

Hield het bestuur zich werkelijk onzijdig? In distrikt Z., aldus vervolgt de *Indiër*, »werden ling, op last van den resident, de heerendiensten opgevoerd, dat de geheele werkbare bevolking te schikking van het bestuur moest gesteld worden landbouwers verlieten hunne sawas; de koelie in de droogschuren op werktak arbeidden, werd len opgeroepen om heerendienst te verrigten, verscheiden ondernemers iadeloos bleven afwe-totdat der bevolking de gelegenheid geopend we-zich meer met loontrekkenden arbeid bezig te he-

Als een bewijs, hoe eer de Javaan met den vrij-beid ingenomen is, strekke de volgende authentieke-dote. Op een vroegen morgen begaven zich de na-dertig a veertig koelies, die gewoon waren in een schuur tegen een goed daggeld te arbeiden, en in dag uit zonder de minste belooning heerendi-nuosten verrigten, naar de woning van den nemer en vroegen hem, hoe hij nu bij gemis al-lies, met het oppakken van zijn tabak, enz. kla-komen. De ondernemer gaf hun ten antwoord, dat Zelf niet wist, want dat hij natuurlijk de bevelen v-resident moest eerbiedigen. Daarop nam een zijner looners het woord op en zeide: »Als mijnheer niet verklapt, dan zullen wij hem een middel in hand geven, om ons allen in de fabriek den ge-arbeid te laten verrigten.»—De ondernemer beke-wat men begeerde en toen gaf de geslepen hem den raad, om al zijne arbeiders als huishar-op te geven, welke, zooals men weet, van de diensten uitgesloten zijn. Hij volgde dien raad. De werkzaamheden in zijne inrigting werden zet en zijne arbeiders bevonden zich regt ge-in het verdienen van hun gewoon arbeidsloon.

Nogmaals vragen wij: Is dit waarheid? Ja, mede is het te verdedigen? Nogmaals vragen lichten van beide zijden.

Is dit zoo, dan — wij zeggen het den heer V. na-zal, zoo God het niet verhoedt, het tijdstip dat zoo vurig door de reaktie verlangt, waarop kunnen verklaren: »De waarlijk vrije arbeid is onbestaanbaar. Ziet het in Rembang! Naaw het gouvernement de stennende en beschermende terug, of wat men daarvoor uitga, stortte va in elkander.»

BATAVIA.

Heiden ochtend is Z. E. de Gouverneur-Generaal gevolg van hier naar Buitenzorg vertrokken.

— Gisteren zijn door het Hoog Militair Gein in het openbaar uitgesproken de sententien, werden bekrachtigd de vonnissen, geslagen de krijgsraad te Weltevreden, waarbij de flank Meijer, J. A. Stalker, J. Baumgartner, J. Bunderer Senger, die in den avond van 6 Junij jl. gezam-gewapend en met geladen geweren, hunne garni-te Weltevreden en Meester-Cornelis verlieten, oogmerk om te deserteren, op hun weg naar, zorg drie inlanders doodschoten en een ver-en op den 8sten Junij daaraanvolgende, toen moeid en afgemat naar Meester Cornelis terug op ongeveer twaalf palen van Batavia, in de na-van Tandjong werden opgevat, zijn schuldig ver-aan het maken van een komplot tot desertie in-vrede, zonder dat de desertie echter werkelijk heef-gehad, doch gepaard met moord en poging tot na vervallen verklaring van den militairen sta-veroordeeld geworden tot de straf des doods met de-Het vonnis is opgezonden ter verkrijging-fiat executie.

— Donderdagavond jl. hebben wij met groot gen het concert der Maatschappij van Toonkun-gevoond. Zoowel de keuze der stukken, als de dienstelijke uitvoering verwierf aller goedkeure-ensemblestukken en de trio's, duo's en solo's, ten beste werden gegeven, droegen de overblijken van degelijke studie.

Het is ons daarom een aangename pligt, allen hunne bijdroegen, om ons een genotvollen avon-schaffen, onzen hartelijken dank te betuigen.

Een aanzienlijk publiek, dat getuigt, hoezeer tal leden is toegekommen, was bij dit concert woordig, dat vereerd werd door de aanwezig Z. E. den Gouverneur-Generaal, den kommand-legers en verschillende andere hooggeplaatste

— Gedurende de maand Augustus hebben boekte storting en contributiën in de Ned-vensverzekering en Lijfrentemaatschappij bedragen . . . . . f 140,000 deze bedroegen op ult. Julij . . . . . f 87,500 maakt totaal op ult. Augustus . . . . . f 140,000 waarvan nader specificatie.

kerd bedrag was op genoemd. dat 912,202.— opgave in ons vorig no. was een cijfer weg.

betere inlichting van het *Batavaasch Man-* van j. Zaterdag diene, dat de menschlievend- stamfuzikanten, die volgens haar door het ook tot de *paria's* gerekend worden, bij de voorstelling van het liefhebberij-tooneelgezel- niet zóó groot is geweest, als dat blad opgeelt, korps geen honderd, maar vijftig gulden heeft. Men neemt de vrijheid te twifelen, of de berichten geschikt zijn, de militairen, waarvoor zoo schijnt te strijden, in de achting van het te doen rijzen, aangenomen, dat die achting of zeer gering is.

igten van Bandjermassing luiden als volgt. Het en hier is niet veel goeds, de hoofden van den zijn nog altijd op vrije voeten. Hidayat en hebben een enorme magt verzameld van enz. p. m. 5000 man, waaronder 1000 met ge- zij kwamen van Amoethay afzakken en is de doch met 225 bajonetten, 125 gewapende ket- ers, 2 drieponders en twee mortieren reeds 10 leden hun gaan opzoeken. Wij hebben nog rigt van die kolonne. De stand van zaken is dat het nog maanden zal duren, voor en een einde aan komt.

veertien dagen geleden heeft kapitein van Ooijen aralay weder eene vijandelijke benting geno- was bijzonder sterk, met springlansen, ran- bliskuiten en, wat nog niet alhier is vertoond, had strikken gelegd, aan omgebogen boomen zoodat als men in een zoodanigen strik trapt, losspringt en men aan zijn beenen in de gt. Een flankeur maakte zulk een lichtsprong. den ingang der benting waren twee omgehou- een aan rottan gebonden opgezet. Toen er werd geloopt, werd in de benting de rottan pt en vielen die zware boomen op de stor- nepen, een flankeur werd vreesselijk gekneusd, onder dien zwaren stam kwam. Een europeesch sneuvelde en riep onder het vallen nog ts, — drie kogels hadden hem getroffen. De el kreeg een springlans in den voet, de onder- Russi een kogel voor het voorhoofd, welke langs het been naar boven afschoof. In het hadden wij p. m. 20 geblesseerden door kogels, enz. De benting werd genomen door den en braven kapitein van Ooijen, Ass. Resident oethay. De kapitein Bode en Rhode vergezel- kolonne onder het kommando van kapt. van benevens de luit. Hoijel, de off. v. Gez. Fale

3 Augus. rukte de 1ste luit, Beijens met 45 en een mortier met den onderadjutant der Maasland en den offic. van Gez. le Rutte naar ng, om de kolonne van den kapt. van Ooijen chten, welke de boven beschreven benting had en die te Lanphong door den vijand zoude t en overvallen worden. Drie dagen en drie bleven zij daar wachten, werden den tweeden eeling door den vijand overvallen, welke eenige assen en geweren afschoot zonder iemand te tref- vijand werd verjaagd en toen de kolonne van en Ooijen arriveerde, was de vijand gevloten. weder versterking aangevraagd van Java, ligt doelt de schrijver op de omlangs reeds ver- versterking. — Red.)

len. — (Augustus). In de doesoen Senali, afdee- is door onvoorzigtigheid brand ontstaan, met volg. dat de geheele doesoen een prooi der vlam- geworden; 17 huizen, met het huisraad daarin g. zijn verbrand. De schade wordt begroot op

doesoen Goenoeng Agong bevindt zich een in, hetwelk 5 ladangvelden aanlegt, waarop zij ander dan 125 koelaks zaaijadi zullen planten; de ladangvelden door die geheele afdeeling zijn zoo dat men van 20 tot 60 koelaks zaaijadi noodig am die te beplanten. Ook in de andere afdeelin- ard druk aan de ladangvelden gearheid.

afdeeling Manna wordt met goed gevolg aan de gearheid. Met den weg van Lais naar Ketaun gevorderd tot Ajer Selolong.

kommissie belast met de opname van de Poeloe- let onderzoek naar steenkolen in de afdeeling den houdt zich met de werkzaamheden, daar- bonden, bezig.

atra's Westkust. — (Augustus). In Zuid-Nias de verwickelingen voort.

twist tusschen de hoofden van Si Nondang en Mi- (binnenlanden van Singkel), werd door tusschen- van den zendeling van den kontroleur van Sing- gelegd. De betrokken hoofden hebben daarvan en ambtenaar kennis gegeven.

de afdeeling Ajer Bangis, Rau en in sommige ge- de residentie Tapanoei was de gezondheidstoer- minder gunstig. Koorts en buikziekten heersche- aldaar. Geneeskundige hulp werd verleend. De epidemie in Oeloe en Pekanten (Tapanoei) was

durende de maand Julij heerschte in de Padang- bovenlanden eene felle droogte, welke voor de produktie zeer nadeelig was, vermits de halfrijpe en aan de boomen letterlijk verschooiden. Ook andheling (Tapanoei) had men veel van droogte

de afdeeling Ajer Bangis werden in de maand Julij krokodillen afgemaakt.

Laho (Nias) is een Atjineesch schip gestrand; de moeder verhaalde aan het hoofd van Lapauw, dat ten tijd door twee personen, Si Kadi en Maassa, van Nias naar Analaboe (Atjin) waren uit- verscheidene dezer ongelukkigen zouden op door gebrek zijn omgekomen.

gens berichten zoude eene slavin eene waarde heb- ran, 100 Spaansche matten.

de Singkel is amok gemaakt door zekeren Karodja, Niasser, van wien men later vernam, dat hij aan

vlagen van zinsverbijstering leed. Hij vermoordde twee personen, doch verloor zelf het leven, toen men trachtte zich van hem meester te maken,

— Berigten uit de Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo over de maand Augustus behelzen het volgende:

Op het berigt, dat de beruchte pangeran Antasari te Ringkan Katan eene benting opgericht en eene aanzien- lijke magt van opstandelingen zich daar vereenigd had, werd eene kolonne, onder bevel van den majoor Koch, derwaarts gezonden, welke, na te Kalang eene verster- king des vijands met gering verlies te hebben genomen den 19den Augustus te Ringkan Katan is binnen gerukt.

De pangeran Antasari heeft onze troepen in die benting niet afgewacht, naar is in den ochtend van den dag der komst onzer troepen gevlugt, zoo men zegt, naar Tèwèh.

De benting te Kaloewa, welke door hulpstroepen bezet en door den vijand omsingeld was, is op den 10den Augustus door eene kolonne onder bevel van den luitenant van Emde ontzet.

Den 13den daaropvolgende werd door dien officier de versterking des vijands, waarvan de aanvallen op Kaloewa uitgingen, ingenomen, terwijl de hulpstroepen en bevolking der kampongs eene opgeworpene sterke te der muitelingen te Lanphong hebben overmeesterd.

De sterkte te Tabalong werd gedurende eenige dagen door de vijanden omsingeld, doch nog bij tijds ontzet door eene kolonne, onder bevel van den kapitein Eichelberg, die op den 18den Augt. van uit Amoenthai derwaarts was opgerukt.

Op den 28sten dier maand werd ter hoofdplaats Bandjermassing het berigt ontvangen, dat onze versterking te Martapoera sedert den 26sten te voren door de muitelingen was ingesloten en deze pogingen aanwend- den om die aan te vallen.

Toen een 1500al muitelingen tot op 200 passen van het fort genadeid was, werden zij met kartetsvuur, ondersteund door dat van eenige scherpshutters begroet, hetwelk eene goede uitwerking heeft gehad.

Dadelijk op het vernemen van dit berigt, werd de gouvernements sleeper, Kapitein van Os, — die juist stoomklaar lag om eenige manschappen ter versterking der posten in het Amoentaische en Alaische over te brengen, — met een gedeelte van die manschappen naar Martapoera gezonden, onder bevel van kapitein de Ravalet.

Op den 29sten Augustus is de sleeper Kapitein van Os, ter hoofdplaats Bandjermassing teruggekeerd met het beigt, dat de hoofdmagt des vijands na eenige verlie- zen geleden te hebben terug geweken is.

Uit berichten van Amoenthai werd afgeleid, dat men daar het plan had gesmeed om zich van onze verster- king aldaar door verraad meester te maken.

Dit voornemen werd echter niet ten uitvoer gebracht.

Een der zendelingen van Hidayat, die in verzekerde bewaring is genomen, heeft zeer bezwarende beschul- digingen tegen de priesters van Amoenthai afgelegd; deze zouden namelijk de hand in die zaak hebben gehad.

Van het Alaische en Amawangsche werd niets belang- rijks vernomen.

In de Tanah-laet werd het tot dus ver goed gezinde land- schap Malakoe door een bende muitelingen bedreigd. Eene kleine kolonne, onder bevel van den luitenant Hamming, is van Martapoera derwaarts gezonden om den vijand te verdrijven.

Celebes en Onderhoorigheden. — Zooals reeds vroeger is gemeld, vertrok den 25sten Julij j. Z. M. stoomschip *Reijnier Claessen* met den sekretaris der inlandsche zaken naar Mandhar, Kajeli, Palos en Tontoli, ter afdoe- ning van hangende zaken en ter overbrenging van brie- ven. Genoemd stoomschip had mede in last de baai van Paré Paré aan te doen, ten einde van den stand der Wadjosche en Adja Tampangse aangelegenheden inlich- tingen in te winnen en den vorst van Sidenring, bene- vens den vorst van Wadjo te complimenteren. Den vol- genden dag kwam men te Paré Paré aan, waar een be- zoek werd gebracht aan den Aroe Matoa van Wadjo.

De Aroe Matoa dacht over twee maanden naar Wadjo terug te gaan, wanneer aldaar in den stand van zaken eene betere regeling zou zijn daargesteld; terwijl hij voornemens was de reis naar Makasser in den loop van deze moesson te ondernemen. Den 27sten werd de reis naar Rompé Gading aangevangen, waar den 29sten daaraanvolgende een bezoek werd gebracht aan den vorst van Sidenring. Aangaande Aroe Pasempa berigte de vorst, dat deze zich te Alila bij hare tante bevond en naar hem bekeud was vooreerst geen voor- nemen had om naar Makasser op te komen. Voor het overige heerschte te Paré Paré en Sidenring eene ge- wenschte rust en tevredenheid. De padi-oogst zoude dit jaar niets te wenschen overlaten. Den 2den Augustus had men de reis naar Mandhar voortgezet.

(Jav. Ct.)

Soerabaja, 5 September. Men schrijft ons van Ke- diri, dd. 31 Aug. jl.

MOORD TE BLITAR.

Op Zondag 26 Augustus II. verliet de opziener Wolf, aangenomen zoon van een Europeesch sergeant te Madioen overleden, deze plaats, alwaar hij eene som van f1000 Rec. was komen halen, ten einde die gelden te brengen naar Welingi, ongeveer 15 palen van hier verwijderd. Dien dag, noch den daarop volgenden te huis gekomen zijnde, werd er onmiddellijk onderzoek naar zijn verdwijnen gedaan, met dat gevolg, men zijn lijk op de gruwzaamste wijze verminkt, nagenoeg 5 palen van hier tusschen de Alang-Alang, op omtrent 10 schreden slechts van den grooten weg, terugvond. Het bleek aldaar, dat de talrijke wonden van den ongelukkige alle met een inlandsch moetal of parangmes toegebracht waren en tevens dat de moord door meer dan een persoon gepleegd was. Over het aangezicht waren drie hooften, waarvan een niet alleen het gebit maar tot de wervelbeenderen toe verbrijzeld had en hem de tong uit den mond hing, verder een houw wel drie ving- ren diep in den schouder, terwijl zijne hand, waarmede hij het moordtuig schijnt te hebben willen afweren, bijna geheel was afgesneden. De gelden waren natuur- lijk verdwenen zoowel als zijn paard, dat eerst ander- rendags werd opgevangen.

Zoo de daders van dit feit gevonden worden is het te hopen, dat eene voorbeeldige straf op hen worde toege-

past, hetgeen te meer te wenschen is, dewijl de Eura- pesche bevolking alhier in het geheel niet verzekerd is van het gerust bezit harer goederen, ten blijkte waar- van moge dienen, dat alleen in de laatste 3 maanden vijf diefstallen bij Europeanen gepleegd zijn, waarvan helaas geen enkel door de politie alhier is kunnen wor- den opgehelderd.

Geen wonder dus, dat deze straffeloosheid den in- lander aanzet, om op het midden van den dag aan den grooten weg een moord te plegen, zooals hier het ge- val was.

Hartelijk wenschen wij dus, dat de daders van zulk een feit hunne verdiende straf niet zullen ontloopen. (Soer. Ct.)

Soerabaja, 31 Augustus. Gister namiddag zag men de voor velen geheel nieuwe vertooning van eene militai- re wandeling door de stad van de mariniers en matro- zen van de hier ter reede liggende oorlogschepen. Deze troepen werden begeleid door de muziek van het zesde bataillon, die hen tot dat einde aan de citadel had op- gewacht, en hunne flinke houding was voor velen een aangenaam en indrukwekkend gezicht.

Soerabaja, 3 September. Ter voorkoming van ver- ontrustende gevolgtrekkingen deelen wij mede, dat de- zen morgen eenige militairen bij den arakchinees aan de passar Pabean, zich in het genot van arak verlus- tigd hebbende, toen de onkosten betaald moesten wor- den, zich daaraan trachtten te onttrekken en de volhar- dende eisch om betaling van den chinees, eene kleine schermutseling ten gevolge had. (Oostpost.)

NEDERLAND.

(Van den specialen correspondent van den Java-Bode.)
s Gravenhage, 25 Julij 1860.

Kort na het vertrek van de vorige mail werd door den heer van Hoëvell verlot gevraagd tot het rigten van eenige bescheiden vragen aan den Minister van Kolonien. Ik meende dat mijn volgende correspon- dentie voor een groot deel aan die interpellatie kon gewijd zijn, maar wij hebben nog slechts het voorspel gehad, het stuk-zelf moet nog worden opgevoerd.

De heer van Hoëvell heeft zich bepaald bij het doen van het verzoek dat de minister van kolonien de be- leefdheid hebbe over te leggen de regeling der Suiker- kontrakten, gelijk die onlangs heeft plaats gehad, met bijvoeging van die ophelderingen, mededeelingen, be- scheiden en overeenkomsten, welke strekken kunnen om licht te verspreiden over hetgeen gebeurd is met het suiker-kontrakt Pangka, na het bekende arrest van den Hoogen Raad.

De Minister van Kolonien heeft daarop te kennen gegeven geen bezwaar te hebben in de mededeeling der regeling van de kultuurovereenkomsten, alhoewel die regels in haar geheel in de *Staats-courant* was opgeno- men. Die regeling bij de Kamer overleggende, wilde hij echter daarmede niet gehouden zijn, aan de Kamer het regt tot zoodanige regeling toe te kennen, maar hij wilde haar toch gaarne de gelegenheid geven om die zaak te beoordeelen. Welligt zou hij dan de daar- op te maken aanmerkingen kunnen bestrijden of toe- lichten, en daarbij tevens de blaam doen verdwijnen, die op deze regeling geworpen was, en aantoonen dat zij in het belang van den staat was, dat daarbij geene gunsten verleend, maar regmatige en op de toestanden gegronde regelen daargesteld waren.

Wat in de tweede plaats betref de overlegging van stukken aangaande de bedoelde onderneming, zoo ver- klaarde hij zich bereid ook aan dit tot hemgerigt ver- zoek te voldoen. Daartoe zou echter eenige tijd ver- eischt worden, noodig tot schifting van tot deze aan- gelegenheid behorende bescheiden, waarvan alleen die- gene, waarop het aankwam, zouden worden overge- legd en het overbodige teruggehouden. Omtrent den inhoud wenschte hij voor het oogenblik niets te zeg- gen, dan alleen dit, dat hij voor zich de overtuiging heeft, dat de Kamer, na kennis van die stukken ge- nomen te hebben, van oordeel zou wezen, dat hetgeen omtrent dit onderwerp is medegedeeld, onjuist is.

Die stukken zijn thans bij de Kamer ingekomen, maar nog niet door den druk verspreid. Zij zijn in handen gesteld eener commissie van vijf leden, de heeren Duymaer van Twist, van Hoëvell, de Kempe- naer, van Nispen van Sevenaer en Poolman, en in afwach- ting van hun rapport blijft de zaak rusten. Nu de Kamer op het punt is te scheiden zal dat verslag eer- lang moeten bekend worden, maar te betwijfelen is het, of deze interpellatie en haar nasleep wel die be- tekenis zal erlangen, die er aan gegeven zou worden, wanneer het rapport wierd uitgebragt vóór dat de be- handeling eener belangrijke wet de aandacht der leden had vermoed.

Vermoed is hier wel het regte woord. Er is mis- schien nooit eene wet behandeld, die voor eene rigtige beoordeeling zooveel inspanning vorderde als die tot aanleg van spoorwegen voor rekening van den staat. Gold het eene concessie, men had slechts de voorge- stelde lijnen te beoordeelen, maar zonder dat men ze vergelijken kon met andere lijnen, althans zoodanige vergelijking kon tot niets leiden: men had slechts de keuze of deze lijnen, of geene. Hier evenwel kan elke lijn verlegd of gebogen worden, en natuurlijk worden door vele afgevaardigden pogingen in het werk gesteld, om van hun regt van amendement zoodanig gebruik te maken, dat het distrikt waaruit zij gekozen zijn, bevoordeeld worde. Ik behoeft er u niet bij te zeggen, dat de argumenten, welke zij voor hunne wijzigingen aanvoeren, aan alles ontleend zijn, behalve juist aan het belang van hun distrikt. Daaraan denkt men niet eens. Om nu de lijnen door de regering voorgesteld te beoordeelen kost inspanning en studie, hoevel te meer worden die niet geëischt voor de lijnen, welke men bij amendement voorstelt, want daarvan weet men niet, dat zij zoo rijpelijk door deskundigen over- wogen zijn als de lijnen der Regering. Men bepaalt zich dus eenvoudig tot verwerping van alle amende- menten, in dubio pro reo.

Verwerping was ook het lot van het amendement op art. 1, welk artikel bepaalt dat de spoorwegen zullen worden aangelegd voor rekening van den staat. Veer- tien leden, aan wier hoofd de heer Thorbecke stond en waaronder men vertegenwoordigers van verschil-

kende rigtingen telde, wenschten dat, alvorens men tot dit laatste middel overging, de weg der concessien nogmaals werd beproefd. Het beginsel van staatsspoorwegen dat en blijkens de discussien over het vorig wetsontwerp en blijkens het verslag der Kamer over deze voordragt met zoo groote meerderheid van stemmen was afgekeurd, werd nu door de verwerping van het amendement, door de groote meerderheid aangenomen. 46 stemmen verklaarden er zich voor, 23 tegen. Zekerlijk eene zonderlinge inkonsequentie, maar die hare oorzaak heeft. De Minister-president had in de bestrijding van het amendement van den heer Thorbecke gezegd: indien de wijziging doorgaat, trekt de Regering die wet in. Die intrekking zou eene ontbinding ten gevolge gehad hebben, en zoowel zij, die voor eene ontbinding beducht waren, als diegenen, die à tout prix spoorwegen verlangden, stemden tegen het voorstel, om gedurende eene maand nog het aanvragen van concessien open te stellen, na welk tijdsverloop dan de Kamer over de aangevraagde concessien zou kunnen beslissen. Onder dien dwang „deze wet of niets” stemde de overgrote meerderheid ook wijzigingen af, die door leden der Kamer op de rigtingen der wegen werden voorgesteld — eene enkele, die van den heer van Goltstein uitgezonderd, waarbij Utrecht tot het middenpunt der spoorweglijnen wordt gemaakt. Morgen zal de lijn voor Noord-Holland waarschijnlijk wel even onveranderd worden vastgesteld en art. 2, waar bij de rigtingen zijn aangewezen, even als art. 1, met groote meerderheid worden goedgekeurd. Hetzelfde lot wacht ook vermoedelijk het 3de artikel, waarbij bepaald wordt op welke te plaatsen te gelijk met het werk wordt aangevangen, en ook omtrent de exploitatie vreezen wij, dat het Regeringsvoorstel met zijne onbestemdheid wie exploiteren zal, den voorrang zal behouden boven de wijziging van den heer van Bosse, die bepaalt voorstelt dat de staat niet exploiteren zal. Evenzoo zal het voorstel van den heer Wintgens, om de lijn Scheveningen-Gouda van staatswege te doen aanleggen, ook wel worden afgewezen.

En dan zullen wij de wet hebben, en weinige dagen later zal de verhooring van hoofdstuk V (binnenlandse zaken) met een miljoen worden goedgekeurd, om een begin van uitvoering te maken — maar daarmee hebben wij nog geene spoorwegen, en bij de politieke verwickelingen, die hangende zijn, mag men met regt beducht wezen, dat wij niet elk jaar tien miljoen voor de spoorwegen kunnen blijven afzonderen, of misschien wel, het geld daargelaten, met den aanleg kunnen voortgaan. En zoo nu bepaald met éene lijn begonnen werd, dan zou men zich mogen vleijen, dat wij althans die éene lijn, of twee lijnen konden bezitten, wanneer de staatkundige gebeurtenissen de voortzetting belemmerden; maar wij beginnen op zes plaatsen te gelijk. Qui trop embrasse mal étreint. Maar men wil en zal spoorwegen hebben, al kosten zij dan ook tweehonderd miljoen, en al is het gevolg er ook van, dat men in plaats van eene zelfstandige onderneming weder een tak van bestuur in 't leven zal roepen, welks ambtenaren als dienaren van den staat geheel van het gouvernement afhangen, en aan wiens hoofd zeker een kostbaar personeel zal zijn geplaatst. Men wil en zal spoorwegen hebben; al had artikel I bepaald, dat de president-minister ter belooning tot den gravenstand zou worden verheven, de Kamer had in den toestand, waarin zij nu verkeert, ook dat regeringsvoorstel aangenomen, al is 't ook dat een der afgevaardigden niet oneigenaardig met het oog op dien minister zeide, wat de maarschalk Bugeaud eens uitsprak, toen men hem waarschuwde voor de Jezuïten, die scholen in Algiers wilden oprigten: „si le diable vint au ministère et vous donne les chemins de fer, il serait le bien venu.” Spoorwegen — drijft de natie, welnu men belooft haar die thans en ze is bevredigd, zoo als zij in 1833 eene kerkwet kreeg, die zeker de onschuldigste is aller wetten. In het belang des lands zouden wij bijna den wensch uiten, dat ook deze wet eene goede letter bleef. (Wordt vervolgd.)

Het heeft Z. M. den koning behaagd bij besluit van 22 Junij jl., No. 69, den luitenant-kolonel bij het Ind. leger Smits, thans met verlof hier te lande, wegens zijn betoonde moed bij gelegenheid der eerste expeditie naar Boni, te vereeren met eene eeresabel. Dit wapen is zeer prachtig; het gevest is zwaar in het vuur verguld, prijkt met de koningskroon van zilver, omgeven met lauwertakken, het lemmet is gedamascéerd met gouden daarop zijn de woorden gegrift „koninklijk eereblijk voor betoonde dapperheid”. Deze prachtsabel bevindt zich in eene mahonyhouten kist. Gisteren mogt de luit. kol. Smits die door tusschenkomst van het departement van kolonien ontvangen. Er is bepaald dat hij dit wapen bij alle diensten moet dragen.

Naar men verneemt werd den 12den dezer te Bronbeek de eerste steen gelegd van het hotel der invaliden van het leger in Neerlands-Oost-Indië.

Weder is een detachement vreemde militairen, welke zich op de bepaalde voorwaarden bij de koloniale dienst hebben verbonden, van Harderwijk naar Gouda vertrokken, ten einde bij het depôt van het 2de reg. infanterie te worden geëquipeerd en nitgerust, zullende zij daarna worden ingedeeld bij de veldbataillons van dat korps te Vlissingen in garnizoen en aldaar dienstdoen, tot dat zij naar Oost-Indië zullen vertrekken.

Uit 's Bosch zijn er weder 5 gedeserteerd.

De Overland-post, loopende tot 24 Mei, is den 14den Julij hier te lande aangekomen.

Te Damme bij Brugge zal in het begin der maand September het monument ter nagedachtenis van den Hollandschen dichter en geschiedschrijver Jakob van Maerlant op plegtige wijze worden onthuld. Men wenscht aan dit feest een internationaal karakter te verleen, tot welk einde de voornaamste Nederlandsche schrijvers tot bijwoning daarvan zullen worden uitgenoodigd. Na afloop van de festiviteiten zal men een uitstapje naar Zeeland doen.

Op de prijsvraag, de beste lofrede op den dichter, zijn tien antwoorden ingekomen, waarvan men verzekert dat zeven zoo verdienstelijk zijn, dat de uitspraak der commissie van beoordeeling zeer moeilijk wordt.

— Uit Dockum schrijft men van den 19den het volgende: Op eene eigenaardige wijze werd dezen morgen van wege de vereenigde Christelijke gemeente alhier hulde gebracht aan de nagedachtenis van Dirk Raafel Kamphuyzen. De gedenksteen door genoemde gemeente, in het jaar 1823, op 's maus graf geplaatst, was reeds sedert eenigen tijd, tengevolge van eene veranderde bestemming van de voormalige begraafplaats, op last van het stedelijk bestuur van daar weggenomen, zonder dat men tot een besluit had kunnen komen, hoe hem op eene voorgaande wijze elders neer te leggen. Eindelijk kwam bij hare opzieners het denkbeeld op om aan de stedelijke regering te verzoeken haar den ten raadhuisse berustenden schedel van den met zooveel lof bekenden dichter te willen afstaan, ten einde dezen alsdan op de nieuwe begraafplaats onder dien gedenksteen over te brengen. Dit verzoek met de meeste heuschheid toegestaan zijnde, werd besloten die overbreuging op eene zooveel mogelijk der nagedachtenis van Kamphuyzen waardige wijze te doen plaats hebben.

Aan dit besluit werd heden gevolg gegeven. De schedel, in een lodden kistje besloten, werd onder een doelmatig omhulsel van zwart laken door den stadsbode en den koster der Vereenigde Christelijke gemeente gedragen en door al de leden van den kerkeraad alsmede het daartoe uitgenoodigde stedelijke bestuur, naar een daarvoor bij uitnemendheid geschikt gedeelte der begraafplaats gebracht.

Aldaar aangekomen vond men er reeds een talrijk publiek vereenigd. — De deelgenooten der plegtigheid scharden zich om den reeds voor het geopende graf overgebragten gedenksteen, waarna de leeraar der vereenigde Christelijke gemeente, ds. H. Huisman, eenige voor die gelegenheid zeer gepaste dichtregelen uitsprak, die met blijkbare belangstelling door alle aanwezigen werden aangehoord.

De schedel werd vervolgens aan de groeve toevertrouwd, waarop deze weltra door den gedenksteen werd gedekt, die thans, door een faai ijs-reu hek omgeven en door twee treuresschen overschaduwde, evenzeer de begraafplaats tot eer verstrekt, als op eene waardige wijze van het gezegde aandenken getuigt, waarin de nagedachtenis gehouden wordt van den bij zijn leven maar al te zeer miskenden man, dien Dockum zich beroemen mag binnen hare wallen eene veilige verblijfplaats te hebben aangeboden.

FRANKRIJK.

Parijs, 21 Julij. De vrienden van het pittoreske, van de *changements à vue* of de *dissolving views*, moeten waarlijk bevredigd, ja, zeer voldaan zijn. Naauwelijks zijn wij eenigzins tot bedaren gekomen over de vredebreuk tusschen Garibaldi en Cavour, of wij ontvangen de meest verontrustende tijdingen uit Syrië, die dagelijks door nog onheilspellender en zorgwekkender bijzonderheden gevolgd worden. Damascus heeft op hare beurt het sein gegeven tot den moord op de Christenen, en eene gewapende tusschenkomst schijnt onvermijdelijk. De telegraaf heeft trouwens reeds de eerste voorbereidingen en kijgstoerusting doen kennen, welke door onze regering naar men wil weten, in gemeen overleg met de overige mogendheden, bereids daartoe zijn werkstelligd.

Ik kan er thans bijvoegen, dat de keizer besloten heeft een expeditionair korps, met of zonder toestemming van Engeland, naar Syrië te zenden, Rusland spoort hem daartoe zijdelings aan, omdat deze handelwijze een geschikt voorwendsel voor dezen staat zal zijn, Turkije aan een anderen kant aan te tasten en zijne traditionele represailles te nemen.

De jongste gebeurtenissen in Syrië regtvaardigen de zienswijze van den heer Thiers en van wijlen keizer Nicolaas. Thiers oordeelde in 1840 juist, toen hij aan Syrië een krachtiger beheer wilde geven, en keizer Nicolaas niet minder in 1854, toen hij aan den zieken man nog slechts een zeer kort leven voorspelde.

Men spreekt van het zenden van 20 000 landtroepen onder het commandement van maarschalk Canrobert. Inderdaad is de marine ontbrekend. De voornaamste steden liggen in het binnenste des lands en dreigen het tooneel van vreeselijke gruwelen en moorddaan-slagen te zullen worden.

Ook zal, naar men zegt, de generaal de Beaufort d'Hautpoul, aide de camp van prins Napoleon, het opperbevel aanvaarden over de eerste divisie, die zich naar Syrië zal inschepen en kolonel Osmont den staf kommanderen.

Dezer dagen zeide een diplomaat n een vertrouwelijke kring, dat de Enropesche toestand aan vier wonden lijdt, waarvan hij moeilijk zal genezen: het Oosten, Italië, Hongarije en Polen!

Het beklagenswaardigst bij dit alles is de sultan-zelf, die, aan den eenen kant door de Westersche beschaving, aan den anderen door de Oostersche dweepzucht bedreigd, het laatste tijdperk van zijne ongeneeslijke ziekte in ingetreden.

Want zoo veel is zeker, dat men den zwakken afgeleefden grijsaard Turkije niet helpen, maar hem dooden en het erfdeel bemagtigen wil.

Zelfs moet de leening, die hij op het punt stond met het credit-mobilier in vereeniging met eenige groote bankiershuizen te sluiten, zijn afgesprongen.

Reeds zou de Turksche regering daarvoor 6 pCt. obligatiën à 500 fr. met groote premien-trekkingen tot den cours van 450 fr. uitgeven; doch Turkije mag evenmin geld als troepen hebben, en ons gouvernement zou daarom zijne toestemming tot de uitgifte voorloopig hebben geweigerd, na dat het Credit-mobilier bereids een voorschot van 10 miljoen heeft gegeven.

Alhoewel ik u voor de waarheid van deze mededeeling niet volkomen durf in staan, kan men echter niet ontkennen, dat de keizerlijke regering van de langs kunstmatigen of natuurlijke weg ontwikkelde gebeurtenissen steeds zoo behendig weet partij te trekken, dat zij tot uitbreiding van Frankrijks magt moeten bijdragen, zonder dat Europa, bij al het wauwrouwen in de bedoelingen van ons gouvernement, met grond daartegen kan opgekomen. Zoo was het bij den oorlog tegen Rusland, zoo was het in Italië; — thans voeren beschaving en menscheijkheid Frankrijks wapenen naar het Oosten, ook daar zal slechts voor ideën gestreden

worden, doch... de toekomst moet leeren om prijs. Nooit waren Frankrijks legers zoo alom de wereld verspreid als thans. In China, in weldra in Syrië, te Rome... Doch vermits, v bergien uit laatstgenoemde stad men aldaar voorstellen antwoordt met: *non possumus*. Vreezen, dat het Fransche kabinet ten slotte pliceren: gij wil dat wij onze troepen te Rome doch — *non possumus*.”

De keizer zal eerstdaags naar Toulon vert om alles in oogenschouw te nemen, doch het niet zeker, of de keizerin hem derwaarts zal len, vermits zij sedert eenige dagen ernstig moet zijn. Onder de feesten, die gedurende blijf van HH. MM. te Toulon zullen plaats he hoort ook een *fête de nuit*, waarbij een geïmpro vulkaan op den hoogsten top van den berg *l'insart* van den Napelschen Vesuvius en de sche Etna, vuur spuwen en vlammen brake. Dit schouwspel zal eenig in zijne soort zijn.

P.S. Zoo even verneem ik, dat onze regering reids aan het Credit-mobilier verleende verga nitgifte der Turksche leening werkelijk weder getrokken.

De *Opinion Nationale* zal juichen, dat de zulk een aanslag op de „pudeur publique” niet den en toch moet 's keizers eerste toorn tegen bedard zijn, of omdat de sultan ernstig wil, dat Engeland ernstig niet wil.

Z. M. de koning der Nederlanden heeft den betuigingen van condoleantie doen toekomen het overlijden van prins Jérôme.

— Bij de lijkplegtigheid van prins Jérôme, zieh ook de jeugdig-kapitein Bonaparte, klei den overledene, als zijnde een afstamm-ling eerste huwelijk. Men zegt, dat de kapitein, in wil van zijn ernstig verlangen, bij zijn grootva kon toegelaten worden gedurende zijne laatste, blikken; maar op bevel des keizers is hem bij grafenisplegtigh id eene gereserveerde plaats Hôtel der Invaliden op de tribune voor de le familie toegewezen.

— Men verneemt, dat mevrouw Bonaparte — Pa eerste echtgenoot van wijlen prins Jérôme, ten behoeve van hare kinderen als van zich in oppositie is gekomen tegen de in het te aangewezen erfenamen. De keizerlijke familie haar en hare kinderen reeds het regt had toe om den familienaam Bonaparte te dragen, zal omtrent een tweeden door haar ingestelden overleg moeten treden.

— De wet, waarbij de dotatie der civiele li gesteld wordt, heeft eene som van 1,300,000 schikbaar gesteld, waarover de keizer naar goe kan beschikken ten behoeve der leden van zijne Het miljoen dat aan prins Jérôme toegeweze wordt dus weer ter beschikking gesteld van den die voornemens moet zijn daarmee prins Napo doteren.

— Volgens berichten uit Ravenna is de bisscho Faenza veroordeeld tot eene gevangenisstraf va jaren en eene geldboete van 400 lire.

— De beroemde advocaat Crémieux, lid v Israëlitisch kerkgenootschap, heeft te Parys onder gelofsgeenooten eene inschrijving geopend ten be der Christenen in Syrië.

HONGARIJE.

Uit verschillende berigten blijkt, dat er in Hon eene beweging was georganiseerd, die ten gevol v eraad mislukt is. Het blijkt, dat het plan in serland was voorbereid en dat het komplot, zoo daar als te Londen, zijne vertakkingen had. Om drie maanden geleden is dit plan door de hoof der beweging, in eene bijeenk mst aan het me Constantiz, vastgesteld, terwijl daarbij niet, ge getracht zeide, de onoverwerping der Oostenrijke gering, maar alleen de autonomie van Honger grondslag was aangenomen. De aanleggers hoop het welslagen der uitvoering inzonderheid met a ten gemeene zaak te kunnen maken en afsche niet gelukt is, zoo heeft toch een in de Slava taal opgemaakt geschrift, hetwelk de hoofdleden der hen deden circuleren, geene geringe sensatie gebragt; vooral omdat daarin bijzonder werd ge op het feit, dat de Oostenrijksche regering, in van zich getrouw aan hare vroegere belofte den, het er bepaaldelijk op toelagde om de tot Oo behorende natien zooveel mogelijk te „germanit Intusschen werd het gouvernement te Weenen ne geueg van de zaak onderrigt, om den toelag te nen vrijb-ten, terwijl het daarbij tevens tot de ruiging kwam, dat inmiddels ook de Polen en Gal door geheime genootschappen werden opar-ruid. Te volge van het daaromtrent ingesteld onderzoek het licht gekomen, dat een aantal Duitsche uitgewe die zich reeds sedert geruimen tijd te Londen gevestigd, het plan hadden gevormd om naar War te vertrekken, waartoe zij zich op een gegeven naar Hamburg zouden inschepen. Werkelijk is di gebeurd, en de Oostenrijksche regering hield zich wel, alsof zij van de geheele zaak niets bemerkte, liet de te Hamburg aangekomen emigranten zoo kn kenrig surveilleren, dat zij eindelijk er achter k met welke personen deze inzonderheid in Polen trekking stonden. Toen eerst werden er van tij tijd eenigen in arrest genomen, waardoor de re nog meer omtrent het komplot te weten kwam. Het haar daarbij, dat de vergaderingen van vershilte landbouwkundige maatschappijen en instellingen weldadigheid, die subs die van het gouvernement ten, eigenlijk niets anders waren dan politieke komsten. Het Russische gouvernement hiervan gekregen hebbende, zag terstond het gevaar in en in zich in stilte meester van de voornaamste brok in Polen, waarvan er reeds eenigen naar Sier ge zonden. De zaak had inmiddels terstond eepe verandering in de politieke betrekkingen en ver houding tusschen de kabinetten van Weenen en St tersburg ten gevolge.

DENEMARKEN.

Denemarken bestaat een schutters-vereeniging, on- naam van het St. Nicolai-gild, waarvan de kom- Een der leden, G. Beyries, had in het open- rijksambtenaren, „spionnen en verklidders“ Dit werd ter kennis gebracht van den koning liet daarop weten, dat Beyries het gild moest- terwijl, zoo dit niet gebeurde, hij (de koning) lidmaatschap zou nederleggen. Den 19 werd de zaak een algemeene vergadering gehouden, wel is waar de meerderheid zich tegen Beyries de, doch niet met een genoegzaam aantal stem- halve de opperpresident Rosen onmiddelijk am des konings van de in de zaal hangende afnam. Hierop traden alle ambtenaren uit en nog denzelfden dag werd dit ontbonden

TURKIJE.

De Turksche regering ontworpen leening De Porte zal thans misschien de toevlugt ander middel nemen, om uit hare geldelijke arbeid te geraken. De goederen der moskeeën melijk een onderwerp uitmaken van beraad- met het oog op hun verkoop. Eenige zullen deel nemen aan de discussien. Aan het kommissie staat Ruchdi-pacha, die een ijverig der is van den verkoop dier goederen in de and.

Even uit Beyruth hangen een treurig tafereel den stand van zaken in den Libanon. Het blijkt geografische dépêches zoo overdreven niet wa- latere berigten dit deden veronderstellen. Er melijk zeer bloedige en herhaalde gevechten had tusschen de Christenen aan de eene, en Turken en meer andere inlandsche volks- aan de andere zijde. Het dorp Zahlé was hoofdzakelijk het tooneel. Het werd door trach, aan het hoofd van 2500 man aange- hij werd teruggeslagen met een verlies van De Christenen vervolgden hem en leverden den dag (16 Junij) in de vlakte van Kob- staille, waarbij zij den vijand een ontzettenden deden; bijna 2/3 van het korps van Ismail-At- werd bij die gelegenheid vernietigd. Twee dagen (Maandag 18 Junij) ontving hij evenwel ver- en hernieuwde den aanval op het dorp, slaagde eerste huizen te bereiken, stak ze in brand, erd den 19den, na een verwoed gevecht met weer, met groot verlies tot op twee uren van Zahlé terug geworpen. Toen verzamelde trach een geheel leger en deed voor de derde aanval op het dorp, aan het hoofd van 20.000 Christenen streden als wanhopigen, maar ook was niet aan het wijken te brengen, alhoew 1500 Drussen en Turken gesneuveld waren. te had er eene algemeene bestorming van het ats: de Christenen vochten als leeuwen, vel- 1000 vijanden neder, zoo dat toen een achtste geheele strijdmagt van Ismail-Attrach buiten was gesteld; maar zij werden door de over- verpletterd en verlieten met een gedeelte hun- nimen het dorp, dat door den vijand werd ver- eene plundering, waarbij hij voor eene waar- meer dan drie millioen piasters buit maakte. minarium der Jezuiten werd verbrand, nadat monniken en leerlingen die zich er in bevon- moord waren. De Fransche vlag die op het m wapperde, genoot de onderscheiding van anderlijken brandstapel. Dat de strijd in en om zoo hevig is geweest laat zich daardoor ver- dat dit het voornaamste, zoo niet het eenige verdedigbare punt der Christenen was; de val le brengt al de Christenen van den Libanon van geheel Syrie in het grootste gevaar. en uit Aleppo melden eveneens dat de Chris- daard aan de ergerlijkste mishandelingen bloot hebben. Daar de autoriteiten-zelfen deze grut- gelokt hadden, hebben de consuls tot nu toe minste gehoegdoening kunnen verwerven. an latere berigten ontleenen wij nog het volgende: hebben een overzicht gegeven van de gebeurte- waarvan de Libanon het tooneel is. Sedert zijn een aantal brieven uit den Libanon, uit en Saida ontvangen, die den val van Zahlé be- en den stand van zaken voor de Christenen hopig schetsen. Een onnoemlijk aantal dorpen de Drusen en de Turken verbrand, terwijl te steden geen wijkplaats voor de inwoners telingen bieden, daar de autoriteiten gemeene maken met de vijanden der Christenen. In ge- grië wordt een verdelgings-oorlog tegen hen al; allerwege worden niet slechts de weerbare maar ook de vrouwen en de kinderen en in onder de geestelijken vermoord. Alleen in de ken van Saida en in die plaats-zelve, zijn 1500 Christenen omgebracht. Noch te Beyruth noch mascus achten zij zich meer veilig en dat hunne maar al te zeer gewettigd is, blijkt reeds uit dat de gouverneurs van beide plaatsen krij- hebben, dat dat zij over geen genoegzame krijgs- schikken, om de Christenen tegen het naderend dreigende gevaar te beschermen; op denzelf- waarop zij die verklaring aflegden, zond de man en de ander 400 man met de noodige opzame hand te bieden, voor het geval dat val op het aanzienlijke dorp andermaal mogt afgeslagen. Daar de Drusen evenwel, gelijk de zege bevochten, bleven de regeringstroepen geringen afstand van Zahlé werkeloos in hun- plaats. De consuls zijn magteloos, en hunne bij de hoogste autoriteiten des lands wor- schijnheilige verzekeringen beantwoord.

res, die de Christenen te Damascus hadden, dat op hunne beurt de slagtoffers zouden worden het fanatisme der Muzelmanen, is maar al te verwezentlijkt. Den 9den Julij is die stad het van een vreeselijk bloedbad geweest. Men het aantal daar vermoorde Christenen op on- 500. Zelfs de vreemde consuls zijn niet ontzien,

met uitzondering van den Engelschen. Hunne wo- ningen werden verbrand, de Americaansche consul werd gekwetst en de Nederlandsche verloor het leven. Even als te Beyruth en in meer andere plaatsen het geval was, hebben de Turksche autoriteiten eene on- verschoonlijke zwakheid aan den dag gelegd. Men vroeg er bij, dat in alle steden aan de kust, zelfs te Beyruth, een paniek heerscht; die dan ook zeer ver- klaarbaar is.

De Christenen durven de stad niet meer verlaten; de kanselier van het Fransche consulaat legt eene buitengewone energie aan den dag; Abd-el-Kader verleent hem alle mogelijke hulp, met 1200 onder zijne bevelen staande Algerijnen.

De tegenwoordigheid der vreemde oorlogschepen heeft te Beyruth voorloopig rampen voorkomen. De inwoners verlaten echter bij duizenden de stad.

De schout-bij nacht Laroncière le Nourry brengt overal, waar dit mogelijk is hulp aan.

De *Donau Zeitung* bevestigt dat twee Oostenrijksche oorlogschepen naar Syrie zullen vertrekken, om in gemeenschap met de schepen van andere mogendheden werkzaam te zijn ter bescherming van de aldaar gevestigde vreemdelingen.

— Een partikulier schrijven van Beyruth hangt het volgende tafereel op: »Overal in Syrië wordt het fanatisme der Mahomedanen opgewekt. Een aantal hunner hebben zich bij de Drusen gevoegd, om de Chris- tenen te bestrijden. De moorden in de omstreken van Damascus nemen steeds toe en zijn zelfs in grooter getal dan die in het distrikt van den Libanon. Des avonds is het een prachtig, doch verschrikkelijk gezigt, al die brandende dorpen in het gebergte te aanschou- wen. Eenige Fransche officieren hebben in burger- kleeding, vergezeld van Engelsche en Fransche matrozen, een uitstapje gedaan op eenige mijlen afstands van de stad. Zij zijn teruggekeerd met eenige familiën, welke hunne beulen ontvlugten; de ongelukkigen hadden in twee dagen geen voedsel gehad.

»Graaf Bentivoglio, consul van Frankrijk te Beyruth, wordt beschuldigd niet genoeg voorzorgen te hebben genomen. Abd-el-Kader gedraagt zich hoogst loffelijk. Hij heeft te Damascus het volk meermalen toespro- ken; de eerste maal heeft hij eenigen indruk gemaakt, doch later werd hij niet meer aangehoord. Hij heeft zijn huis versterkt en den consuls aangezegd, dat zij bij hem hulp en bescherming zouden vinden, indien zij die noodig hadden.

»De Christenen wapenen zich in het geheim, doch het is hun moeilijk kruid en wapenen te krijgen. Het gevolg van Abd-el-Kader bestaat uit omstreeks 80 per- sonen; waaronder een dertigtal dappere en goede schut- ters. Wat zal echter dit hoopje tegen eene bloeddor- stige menigte kunnen uitvoeren? Vele Israëlieten, welke vermoeden, dat zij niet beter zullen worden be- handeld dan de Christenen, verlatende stad. Alle han- del staat stil. De pacha voert niets uit, en geeft voor, geene instructien van zijne regering te hebben; hij heeft zich naar de citadel begeven.

»Ook voor Jerusalem koestert men groote vrees. Eenige der nomaden-stammen, welke gewoonlijk aan de kust van de Doode zee rondzwerven, zijn de stad genaderd; tot nu toe gedraagt de pacha zich zeer goed, en zijne krachtige maatregelen zullen voldoende zijn, om deze Arabieren, die slechts aan moord en plunde- ren denken, van de stad te verwijderen.»

CHINA.

Hongkong, 10 Augs. Den 26sten der vorige maand is de geheele Britsche strijdmagt van de verzamelplaats te Talien naar de Peiho vertrokken. De fransche troe- pen zouden Cheefoo op denzelfden dag verlaten. De Britsche strijdmagt is in elk opzicht voltallig, maar de fransche is niet compleet wat aantal, noch wat arti- llerie of transportmiddelen betreft. Alles zamenge- nomen zal de verbondene magt ongeveer 260 schepen met inbegrip van de transportvaartuigen bedragen, en men veronderstelt, dat deze indrukwekkende magt het chinesche gouvernement zal aansporen, om in onder- handelingen te treden. Maar wij gelooven, dat lord Elgin besloten heeft, eerst de Takuforten te nemen, al- vorens te onderhandelen. De troepen zullen zich ver- zamelen op de Sha-luy-tien eilanden, ongeveer 14 mijlen van de Peiho. De landing zal geschieden te Pehtang en de eerste divisie, onder generaal Mitchel, bestaande uit het 1e, 2e, 31ste en 60ste regiment, zal het eerst met de fransche magt gelijktijdig landen, om den aan- val te beginnen. Wij gelooven, dat alles in 't werk gesteld zal worden, om te beletten, dat de troepen in het Noorden overwinteren, en dat, wanneer de fortten genomen zijn, de Chinezen niet sterk tot onderhandelen zullen worden aangespoord.

Straat Sunda Doorgezeld.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	NAAR
September	2 Nederlandsch.....	Philips van Marix.....	D. Duinker.....	Batavia.....	1-Sept. Amsterdam
"	3 Engelsch.....	Tirefly.....	Th. Kirby.....	Soerabaja.....	27 Aug. Melbourne
"	"	Hawthorn.....	W. Swinburn.....	Singapore.....	15 " London
"	— Nederlandsch.....	Abel Tasman.....	J. E. Rijken.....	Batavia.....	9 Sept. Rotterdam
"	4 Spaansch.....	America.....	K. de Gordia.....	Cadix.....	28 Mei Manila, 58 passagiers
"	2 Nederlandsch.....	Kinderdijk.....	D. Zwanenburg.....	Batavia.....	1 Sept. Rotterdam, 2 passagiers
"	— Engelsch.....	Harriet.....	Wm. Black.....	"	Kokos Eilanden
"	4 ".....	Medora.....	S. Hinde.....	Singapore.....	21 Aug. Norkes
"	— Fransch.....	Condor.....	J. Barbe.....	Samarang.....	1 Sept. Cank
"	1 Amerikaansch.....	John W. White.....	H. N. Osgood.....	Cardiff.....	3 Mei Woosung
"	5 ".....	Houqua.....	Wm. J. Cartwright.....	Amoij.....	5 Aug. New-York
"	— ".....	Kate Howe.....	G. Burkett.....	Manila.....	23 Julij Boston

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	AGENTEN.
September	5 Nederlandsch.....	schip Acadin.....	G. Greefkes.....	Liverpool.....	21 April The Borneo Comp. Lim.
"	— ".....	Alblasserwaard.....	F. J. D. E. Lindereus.....	Menado.....	9 Aug. Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	— Ned. Indisch.....	stooms. Palembang.....	A. G. Bosch.....	Soerabaja.....	2 Sept. W. Corne de Vries.
"	6 Gouv.....	" Java.....	Bernoster.....	Banjermassing.....	4 " "
"	— ".....	" Koningin der Nederlanden.....	E. Lewis.....	Padang.....	3 " MacLaine, Watson & Co.
"	— ".....	" Prins van Oranje.....	Coldenhoff.....	Soerabaja.....	4 " Morgan, Melbourne & Co.
"	— ".....	" Jacob en Anna.....	F. D. Petersen.....	Samarang.....	6 " Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	— Nederlandsch.....	schoener Lachmedie.....	Sech Biljoen.....	Soengjelan.....	4 Aug. B. J. Jacobs.
"	— Ned. Indisch.....	bark Kaligemaas.....	Sech Boegies.....	Palembang.....	8 " Ruijs, Jacobsen & Co.

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
September	6 Ned. Indisch.....	bark Wilhelmina Cox.....	F. H. Reiserger.....	Indramajo
"	"	bark Pakekan.....	Tan Ingok.....	Pecalangau
"	8 Nederlandsch.....	schip Azia.....	F. Molenaar.....	Cheribon
"	— ".....	bark Otto.....	W. G. Rotgans.....	Samarang
"	— Ned. Indisch.....	stooms. Batavia.....	G. A. Neijs.....	Singapore
"	— ".....	" Palembang.....	A. G. Bosch.....	Borneo Westkust
"	— ".....	" Fathool Barie.....	Sech Biljoen.....	Soerabaja
"	— ".....	" Faidool Rachman.....	Said Ba-alie.....	Samarang
"	— ".....	" Alnoer.....	Sech Marzoek.....	"
"	— ".....	" Faid Alim.....	Sech Achmat.....	Indramajo

Naar men zegt hebben de opstandelingen zich tot Su- chau teruggetrokken. Zoo verhaalt men ook, dat zij de stad Nan-tien, in het middenpunt der zijdedistrikten gelegen, hebben ingenomen. Eenige europeansche zen- delingen hebben van sommige der leiders berigten ont- vangen, die vroeger hun leerlingen waren, tegelijk met afschriften van hunne boeken, proklamatiën en beslu- ten. Door hen schijnen de oproerlingen met de eerste beginselen van het Christendom bekend gemaakt te zijn. De keizerlijke regering heeft bewezen niet in staat te zijn, om de rebellen ten onder te brengen, en een re- gering die hare onderdanen niet beschermen kan, moest niet bestaan. Het volk heeft liever de oproerlingen dan de keizerlijken.

Te Shanghae blijft alles in denzelfden ongeregelden toestand.

Van Chusan vernemen wij, dat de Franschen zich daar zeer inpopulair maken.

Te Fuhchau is de viering van den 30sten geboorte- dag des keizers rustig afgelopen. Er brak dien dag een onweder boven de stad los, en een blik- straal trof de *Model Tower*, die in de asch gelegd werd. De *Model Tower* was eenige mijlen van de stad gelegen. Dat werd door de inboorlingen als een slecht voor- teeken beschouwd.

Van Amoy is niets bijzonders te vermelden, evenmin als van andere plaatsen.

AMERICA.

De heer A. Conner, die nu 14 dagen geleden te New- York, als luchtreiziger, voor het eerst in Palace garden met den ballon van den heer Wize, de *Ganymede* opsteeg, had tegen Donderdag zijne 2de opstijging uit hetzelfde lokaal aangekondigd. Te vier uren verdrong zich de menigte op de daken en aan de vensters der naburige huizen, en op de plaats van het gebouw zelfs beschouw- den honderde nieuwsgierigen de vulling van den ballon met de meeste belangstelling. De luchtbal *de Venus*, waar- van de heer Conner zich zou bedienen, is omtrent van de zelfde grootte als de *Ganymede*, en kon bij gevolg slechts één persoon medevoeren; anders zou Mw. Conner, die haren man in den tuin vergezelde, en zijn smaak voor luchtreizen deelt, plaats genomen hebben in het schuitje.

De *Venus* was nog niet geheel gevuld, toen er zich eene scheur in een der naden van den ballon openbaarde. De luchtreiziger herstelde de schade in der haast, terwijl hij aan de personen, die hem vroegen of er geen gevaar bij was, verklaarde, dat deze herstelling zeker weer los kon gaan, maar dat hij de opstijging niet tot op een ande- ren dag, voor zulk eene kleinigheid, wilde uitstellen!

Deze toevalligheid was het overigens niet alleen, die de reis gevaarlijk maakte. De wind waaide met zulk eene hevigheid, dat vijf sterke mannen moeite hadden den ballon te houden; maar, in weerwil van alle voor- stellen zijner vrienden en den raad van verscheidene aan- schouwers, bleef de heer Conner er bij, dadelijk zijne tweede reis te doen. Na zijne jonge vrouw de hand gegeven te hebben, sprong hij onverschrokken in zijn klein schuitje, en riep den mannen, die de touwen vast- hielden, de sacramentele woorden toe: »alles lost!

Nauwelijks is de luchtreiziger eenige voeten van den grond gestegen, of een geweldige rukwind maakt zich van hem meester en smijt hem tegen den muur van de concertzaal. De luchtreiziger ware op dezen oog- blik verbijzeld geweest, indien het schuitje, dat hem bevatte, niet door een openstaand venster ware gedron- gen; ongelukkig voor hem, is hij niet lang in dien schuil- hoek gebleven; het schuitje, dat ten tweeden male werd medegevoerd, raakte aan den kant van het dak vast, waarvan het een gedeelte wegnam, om van daar tegen eene groote lantaarn geslingerd te worden, die midden op het dak geplaatst is. Daar is de ballon, die geheel gescheurd was, plat geworden.

De personen, die in den tuin gebleven en slechts ge- tuigen geweest waren van het eerste ongeluk van die treurige opstijging, dachten den heer Conner in stukken terug te vinden; de mannen gingen hem opzoeken, de vrouwen slaakten kreten van schrik, en Mw. Conner was in zwijm gevallen op het gezigt van het eerste gevaar.

Politie-agenten hebben het eerst in eene naburige binnenplaats de lappen en stukken van den ballon op- geraapt; het schuitje was op het dak van de concert- zaal gebleven, en toen men er bij kwam, heeft men den ongelukkigen luchtreiziger buiten kennis gevon- den, hoewel men slechts vijf of zes onbeduidende kneuzingen op zijne borst, aangezigt of hoofd kon vinden.

Hij moet verschrikkelijke innerlijke kneuzingen beko- men hebben, want, niettegenstaande de spoedigste hulp en zorgen, is hij geen oogenblik meer tot kennis geko- men en omtrent te elf uren des avonds overleden.

DATUM.		VLAK.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDEES.	DATUM.	VAN.
Augustus	24	Ned. Indisch..... bark	Kiem Tim Host.....	Tan Hak Tjoan..	21 Aug.	Soerabaja
"	—	Fransch..... schip	Condor.....	E. J. Barbe.....	19 "	Paseoeran
"	—	Ned. Indisch..... bark	Fathool Moebarak.....	Mooda.....	22 "	Pecalongan
"	25	Nederlandsch..... schip	Valparaiso.....	E. J. Kok.....	23 "	Batavia
"	26	Nederlandsch..... bark	Nicot.....	J. Amesz.....	26 "	Soerabaja
"	—	Ned. Indisch..... stooms.	Palembang.....	A. G. Bosch.....	27 "	Batavia
"	27	Padang..... schoen.	Tan Tim Soej.....	Tan Tim Soej.....	27 Juli	Riouw
"	—	Nederlandsch..... bark	Baron van Hardenbroek.....	H. C. H. Hennij.....	28 Aug.	Pecalongan
"	—	—..... schoen.	Jacob en Anna.....	J. F. D. Petersen.....	8 Junij	Macao
"	28	Nederlandsch..... schip	Hollandia.....	P. Wap.....	26 Aug.	Cheribon
"	—	Ned. Indisch..... stooms.	Macassar.....	W. A. J. Kulher.....	27 "	Soerabaja
"	29	Nederlandsch..... bark	Ida Wilhelmina.....	B. P. van Weijland.....	20 "	"

_____

NAMEN DER SCHEPEN. . . . . GEZAG
Haarlem . . . . . Tan Hok

Vertrokken schepen van Samarang.				GEZAGVOERDER.		NAAM	
DAATM	VLG.		NAMEN DER SCHEPEN.				
Augustus	28 Ned.	Indisch	stooms.	Oemarang	S. van Hulsteyn	Batavia	
"	26	"	brik	Jeannette Maria	A. Kuipers	Grisee	
"	28	"	schoen.	Smatra	Tajiep	Batie	
"	1	"	"	Bilajo Srie Boslan	Tan Hian Tjong	Cheribon	
"	1	"	bark	Burnham	Go Djen Gang	Riouw	
"	1	"	stooms.	Palemboeng	A. G. Bosch	Socratnja	
"	1	"	schoneder	Hap Gbst	Lim Boun Giok	Djawana	
"	29	"	bark	Alnoer	Sech Marzeekie	Batavia	
"	"	"	stooms.	Macasser	W. A. J. Kuller	"	

NAMEN DER SCHEPEN.

In lading liggende schepen te Samarang.

SCHIEFEN.   GEDAGVOERDERS.   BESTE

VREemde HAVENS. Vrachten: 1000 25

(Slot)

Hij Geertsmida; Haekma
om voor Batavia te laden

Verloren

Lohman, 4 Juli, Surabaya, Batavia, Farnesburg.
 Lissabool, 3 Juli, Friedrich VII, Oost, Singapore en Batavia.
 Gaidon, 6 Juli, Pieter, Kogelwerf, Hongkong.
 Leopold, 11 Juli, Singapore.
 16 Maria Catharina, de Bos, do.
 17 Houtg, van der Velt, Manilla.
 Oerhaven, 10 Juli, Nib, Mahlenroth, Batavia.
 Hayre, 14 Juli, Jan Hendrik, de Jonge, Hongkong (via Caydoff).
 Elzevire, 30 Juni, Maria Charlotte, Schmidt, Batavia.

Ref: FERNANTACQ 11
III. Glad. 8. 11

Gehören in Lading:

TE AMSTEDAM.

Van Nederland na

Bevrachting Ned. Handel-Maatschappij.
Met het schip Burgermeester Hoffman, Kap. de Wijs zullen 80 onderofficieren

Met het schip Burgermeester Hoffman, Kapt. de Witt zullen 80 onderofficieren en militairen vertrekken, bestemd naar Oost-Indië en tereng van St. G.

De gewone aanvraag tot bevrachting door de N.H.M. heeft in deze maand geen plaats gehad.

het eerste Semester 1860 uit de groote vaart geraakt

In Nederland gesloopte Schepen:	
Gornelia — de Best.	442 gebouwd anno 1836.
President Ram. — Ulrich.	820 „ „ 1839.

Cornelia — de Best.....	323	gebouwd anno 1838.
President Ram. — Ulrich.....	320	" " 1839.

242ste Staats-Loterij.
 PRIJZEN VAN f 100 EN DAARBOVEN

BRUIZEN VAN f 100 EN DAARBOVEN

Derde Klasse.
1ste Lijst: No. 12990, f 5000; No. 2240, f 1000; Nos. 8592 en 13640, ieder f 400; Nos. 11109 10975 en 19103, ieder f 100.
2de Lijst: No. 19058, f 1500; No. 8323, f 400; Nos. 225 6650 8893 en 13264, ieder f 100.

Rotterdam en Amsterdam

ARAK. Geen aanvoeren of omzettingen hadden er sedert het in dit artikel plaats. Op 25 Julij komen 150 Leggers bij inschrijving aan de markt.

TE BATAVIA, DEN 7 SEPTEMBER.

*Frachten. Hentelste en Geortwida f 70.— per last, voor Su-
f 80.— voor Huiden en Cebuben en f 90.— voor Indigo; te Su-
naar Amsterdam. Holland f 70.— voor Suiker en Koffij, te G-
Samarang te laden naar Amsterdam. Josepho Louim 4000 pic. Sp-
alhier en 5000 pic. Koffij @ f 85.— te Padang te laden naar
Jacoba en Christina f 80.— voor Suiker, f 100.— voor Arak; te
te laden naar Amsterdam. Johanna Maria bevracht door de N. N.
voor Suiker en Koffij; te Tegal en Samarang te laden naar Rotterdam.*

1944-
read.

Aangekomen Passagiers te Batavia
van den 5 tot 8 September 1860.

Met de Ned. bark Alblusserwaard, kapt. F. J. D. E. Lind³

Vertrokken Passagiers van Batavia
van den 5 tot 8 September 1860:

mejniv. Willets met 1 kindje en Z. M. troepen naar Singapore
Rhoaw

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat
nieuwsberijding of aankondiging bevat, stelt zich
voor de wet

STANLEY H. VAN H. M. VAN BUREN